

OBVESTILO KOMISIJE

Smernice ⁽¹⁾ za uredbo (EU) 2023/1115 o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov ⁽²⁾

(C/2026/3896)

Kazalo

	Stran
1. OPREDELITVE POJMOV „DAJANJE NA TRG“, „OMOGOČANJE DOSTOPNOSTI NA TRGU“ IN „IZVOZ“	3
a) Dajanje na trg	4
b) Omogočanje dostopnosti na trgu	4
c) Izvoz	5
2. OPREDELITEV POJMOV „GOSPODARSKI SUBJEKT“, „GOSPODARSKI SUBJEKT NIŽJE V PRODAJNI VERIGI“, „MIKRO ALI MALI PRIMARNI GOSPODARSKI SUBJEKT“ IN „TRGOVEC“	5
a) Gospodarski subjekt	5
b) Mikro ali mali primarni gospodarski subjekt	7
c) Gospodarski subjekt nižje v prodajni verigi	7
d) Trгоvec	7
3. DATUM ZAČETKA UČINKOVANJA IN ČASOVNI OKVIR ZA UPORABO	8
4. POTREBNA SKRBNOST	10
a) Ocena tveganja in zmanjševanje tveganja (člena 10 in 11)	11
b) Zanemarljivo tveganje	12
c) Obveznosti za mikro ali male primarne gospodarske subjekte	12
d) Obveznosti gospodarskih subjektov nižje v dobavni verigi in trgovcev	13
e) Poenostavljen skrbni pregled, tj. nabavljanje iz držav z nizkim tveganjem	13
f) Medsebojni vpliv z direktivo o skrbnem pregledu v podjetjih glede trajnostnosti in z uredbo o prisilnem delu	14
5. POJASNITEV „KOMPLEKSNOSTI DOBAVNE VERIGE“	14
6. ZAKONITOST	15
a) Zadevna zakonodaja države proizvodnje	15
b) Potrebna skrbnost v zvezi z zakonitostjo	17
7. PROIZVODI, VKLJUČENI V PODROČJE UPORABE	19
a) Pojasnilo – Embalaža in embalažni materiali	19
b) Pojasnilo – odpadki ter predelani in reciklirani proizvodi	20
8. REDNO VZDRŽEVANJE SISTEMA POTREBNE SKRBNOSTI	22
9. SESTAVLJENI PROIZVODI	22
10. VLOGA SISTEMOV CERTIFICIRANJA IN NEODVISNEGA PREVERJANJA PRI OCENJEVANJU IN ZMANJŠEVANJU TVEGANJA	24
a) Vloga sistemov certificiranja in sistemov neodvisnega preverjanja	24
b) Ozadje	26

⁽¹⁾ V teh smernicah nič ne nadomešča ali zamenjuje neposrednega sklicevanja na opisane instrumente, Komisija pa ne sprejema nobene odgovornosti za kakršno koli izgubo ali škodo, ki bi jo povzročile napake ali izjave v njih. Samo Sodišče Evropske unije lahko poda končne sodbe o razlagi Uredbe.

⁽²⁾ UL L 150, 9.6.2023, str. 206. ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1115/oj>.

11. KMETIJSKA RABA	27
1. Uvod	27
2. Pojasnitev spreminjanja gozda v zemljišča, ki niso namenjena kmetijski rabi	28
3. Opredelitev pojma „gozd“	29
4. Opredelitev pojma „kmetijska raba“ in izjeme	30
a) Pojasnitev kmetijskega namena	30
b) Pojasnitev pretežne rabe zemljišč	31
c) Opredelitev pojma „kmetijski nasad“	32
d) Pojasnitev pojma „kmetijsko-gozdarski sistem“	32
5. Pojasnitev rabe zemljišč v primeru več vrst rabe zemljišč na istem območju ter uporaba zemljiških knjig in katastrskih kart	33

UVOD

Člen 15(5) Uredbe (EU) 2023/1115 o omogočanju dostopnosti nekaterih primarnih in drugih proizvodov, povezanih s krčenjem in degradacijo gozdov, na trgu Unije in njihovem izvozu iz Unije ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 995/2010 (v nadaljnjem besedilu: uredba o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov) določa, da lahko Komisija pripravi smernice za olajšanje usklajenega izvajanja Uredbe.

Namen teh smernic je zagotoviti informacije o nekaterih vidikih uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov. Ne nadomeščajo, dopolnjujejo ali spreminjajo določb uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, ki določa pravne obveznosti. Teh smernic se ne bi smelo obravnavati ločeno; temveč jih je treba uporabljati v povezavi z zakonodajo in ne kot samostojno referenco.

Vendar so te smernice uporabno referenčno gradivo za vsakogar, ki mora ravnati v skladu z uredbo o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, saj dodatno pojasnjujejo posebne dele zakonodajnega besedila, kar pomeni, da so lahko vodilo gospodarskim subjektom in trgovcem. Prav tako lahko usmerjajo pristojne nacionalne in izvršilne organe ter nacionalna sodišča v postopku izvajanja in izvrševanja uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov.

O vprašanjih, obravnavanih v tem dokumentu, se je razpravljalo in se jih razvijalo v sodelovanju z imenovanimi predstavniki držav članic. Dodatna vprašanja se lahko naslovijo, ko bo več izkušenj z uporabo uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, v tem primeru pa bi se smernice ustrezno spremenile.

Glede vseh vprašanj, obravnavanih v teh smernicah, je treba opozoriti, da v skladu z uvodno izjavo 43 opredelitve iz Uredbe temeljijo na delu Organizacije Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo (FAO), Medvladnega panela za podnebne spremembe (IPCC), Programa Združenih narodov za okolje (UNEP) in Mednarodne zveze za ohranjanje narave in naravnih virov (IUCN).

Tretja izdaja smernic prinaša večjo jasnost, tudi glede rokov za uporabo, in natančnejše določbe, ki veljajo za gospodarske subjekte in trgovce, da bi bili enostavna in učinkovita potrebna skrbnost in sledljivost lažje izvedljivi. Brati jih je treba v povezavi s pogosto zastavljenimi vprašanji, ki vsebujejo dodatne primere in pojasnila v zvezi z vprašanji najrazličnejših deležnikov.

Načelo sorazmernosti je eno od splošnih načel prava Unije, ki se uporablja za razlago in izvrševanje zakonodaje Unije ^(*), kar vključuje izvrševanje določb aktov Unije s strani držav članic, pri čemer se upoštevajo tudi ustrezne določbe Pogodbe.

1. OPREDELITVE POJMOV „DAJANJE NA TRG“, „OMOGOČANJE DOSTOPNOSTI NA TRGU“ IN „IZVOZ“

Zadevna zakonodaja:

Uredba o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov – člen 2 – Opredelitve pojmov; člen 4 – Obveznosti gospodarskih subjektov člen 4a – Poenostavljena uređitev za mikro ali male primarne gospodarske subjekte člen 5 – Obveznosti gospodarskih subjektov nižje v dobavni verigi in trgovcev

Obveznosti gospodarskih subjektov, ki se uporabljajo v skladu s členom 4 in 4a, in gospodarskih subjektov nižje v dobavni verigi, ki se uporabljajo v skladu s členom 5, začnejo veljati, kadar so zadevni proizvodi namenjeni „dajanju na trg“ ali so „dani na trg“ ali „izvoženi“. Obveznosti trgovcev, ki se uporabljajo v skladu s členom 5, so relevantne, kadar je ali bi morala biti zadevnim primarnim ali drugim zadevnim proizvodom „omogočena dostopnost na trgu“.

Pregled scenarijev, v katerem so pojasnjene obveznosti, ki jih imajo gospodarski subjekti, gospodarski subjekti nižje v dobavni verigi in trgovci pri dajanju na trg, omogočanju dostopnosti zadevnih proizvodov na trgu Unije ali njihovem izvozu z navedenega trga, je na voljo v infografiki dobavne verige iz uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov.

^(*) Za več podrobnosti v zvezi z izvajanjem glej tudi pogosta vprašanja, ki so na voljo tukaj: Izvajanje uredbe EU o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov – Evropska komisija (europa.eu).

a) **Dajanje na trg**

V skladu s členom 2(16) se zadevni primarni proizvod ali drug zadevni proizvod „da na trg“, če je **prvič** dostopen na trgu Unije. Zadevni primarni proizvodi ali zadevni proizvodi, ki so že bili dani na trg Unije, v to niso zajeti. Pojem „dajanje na trg“ se nanaša na vsak posamezen zadevni primarni proizvod ali drug proizvod, ne na vrsto proizvoda, ne glede na to, ali je bil proizveden kot posamezna enota ali del serije.

b) **Omogočanje dostopnosti na trgu**

V skladu s členom 2(18), je zadevnemu proizvodu „omogočena dostopnost na trgu“, če je **dobavljen**:

- **na trgu Unije za distribucijo, potrošnjo ali uporabo** – to pomeni, da mora biti zadevni proizvod ali zadevni primarni proizvod fizično prisoten v EU, potem ko je bil pridelan ali proizveden v EU ali uvožen v EU in dan v carinski postopek „sprostitve v prosti promet“. Zadevni proizvodi, uvoženi v EU, ne pridobijo statusa „unijskega blaga“, dokler ne vstopijo na carinsko območje Unije in jih carinski organi ne sprostijo v prosti promet. Za zadevne proizvode, dane v druge carinske postopke razen „sprostitve v prosti promet“ (npr. carinsko skladiščenje, aktivno oplemenitenje, začasni uvoz, tranzit) se ne šteje, da so dani na trg na podlagi uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo kršenja gozdov,

in

- **v okviru gospodarske dejavnosti** – to pomeni dejavnosti, ki se opravlja v poslovnem okviru, kot določa člen 2(19). Komercialne dejavnosti so lahko plačljive ali brezplačne. Dobava nekomercialnim potrošnikom in brezplačne dejavnosti spadajo na področje uporabe uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo kršenja gozdov (npr. za darila ali dejavnosti pro bono). Uredba ne nalaga zahtev za nekomercialne potrošnike, saj zasebna uporaba in potrošnja ne spadata na področje uporabe uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo kršenja gozdov.

Zato bi bilo treba „**omogočanje dostopnosti na trgu**“ razumeti kot dobavo zadevnih izdelkov na trg Unije s strani trgovca tako (i) za distribucijo, potrošnjo ali uporabo kot (ii) v okviru njegove gospodarske dejavnosti.

Zato bi bilo treba „**dajanje na trg**“ razumeti kot omogočanje dostopnosti zadevnega proizvoda na trgu Unije s strani gospodarskega subjekta (i) za distribucijo, potrošnjo ali uporabo, (ii) prvič in (iii) v okviru njegove gospodarske dejavnosti.

Združene opredelitve pojmov „gospodarski subjekt“, „mikro ali mali primarni gospodarski subjekti“, „gospodarski subjekti nižje v dobavni verigi“ (člen 2(15), (15a) in (15b) uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo kršenja gozdov) in „v okviru gospodarske dejavnosti“ (člen 2(19) uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo kršenja gozdov) pomenijo, da bo za vsako osebo, ki da zadevni proizvod na trg,

- (a) za distribucijo komercialnim ali nekomercialnim potrošnikom, kar pomeni na primer za prodajo ali brezplačno,
- (b) za namene obdelave ali
- (c) za uporabo v lastnem podjetju

veljala uredba o proizvodih, ki ne povzročajo kršenja gozdov.

Zato bi bilo treba „**zadevne proizvode, ki vstopajo na trg**“ razumeti kot hkratno prijavo zadevnih proizvodov:

- danih v carinski postopek „sprostitve v prosti promet“, ki so namenjeni za dajanje na trg Unije. Samo za proizvode, ki jih carina sprost v prosti promet, se šteje, da so dani na trg Unije. Drugi carinski postopki razen „sprostitve v prosti promet“ (npr. carinsko skladiščenje, aktivno oplemenitenje, začasni uvoz itd.), ne spadajo na področje uporabe uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo kršenja gozdov,

in

- so namenjeni dajanju na trg Unije, tj. se dobavljajo „v okviru gospodarske dejavnosti“ (B2B in B2C).

- Za proizvode, namenjene neposredno zasebni uporabi ali potrošnji (C2C) na carinskem območju Unije (npr. posameznik, ki take proizvode prinese s potovanja zunaj EU za svojo zasebno uporabo ali potrošnjo), uredba o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, ne velja.

c) **Izvoz**

V skladu s členom 2(37) se „izvoz“ nanaša na carinski izvozni postopek, kot je določen v členu 269 Uredbe (EU) št. 952/2013 ^(*), in na unijsko blago, ki se iznese s carinskega območja Unije.

Člen 269 Uredbe (EU) št. 952/2013 določa, da se izvozni postopek ne uporablja za: (a) blago, dano v postopek pasivnega oplemenitenja; (b) blago, izneseno s carinskega območja Unije, potem ko je bilo dano v postopek posebne rabe; (c) blago, oproščeno plačila DDV ali trošarin, ki je bilo dobavljeno za oskrbo zrakoplovov ali ladij, ne glede na namembni kraj zrakoplova ali ladje, za katero je potrebno dokazilo takšne dobave; (d) blago, ki je dano v postopek notranjega tranzita; (e) blago, ki je začasno izneseno s carinskega območja Unije v skladu s členom 155 Uredbe (EU) št. 952/2013.

Ponovni izvoz, kot je določen v členu 270 Uredbe (EU) št. 952/2013, ne spada na področje uporabe uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov. Ponovni izvoz pri tem pomeni, da zadevni primarni proizvod ali drug zadevni proizvod ni pridobil statusa „unijskega blaga“ in se iznese s carinskega območja Unije po vložitvi npr. deklaracije za ponovni izvoz.

Zato bi bilo treba izraz „zadevni proizvodi, ki zapuščajo trg“ razumeti kot prijavo zadevnih proizvodov, danih v carinski postopek „izvoza“ v okviru gospodarske dejavnosti.

2. OPREDELITEV POJMOV „GOSPODARSKI SUBJEKT“, „GOSPODARSKI SUBJEKT NIŽJE V PRODAJNI VERIGI“, „MIKRO ALI MALI PRIMARNI GOSPODARSKI SUBJEKT“ IN „TRGOVEC“

Zadevna zakonodaja:

Uredba o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov – člen 2 – Opredelitve pojmov; Člen 7 – Dajanje na trg s strani gospodarskih subjektov s sedežem v tretjih državah

Za vsak zadevni proizvod je treba oceniti, ali se fizična ali pravna oseba šteje kot gospodarski subjekt, gospodarski subjekt nižje v prodajni verigi ali trgovec. Če ta oseba daje na trg, izvažajo in/ali omogoča dostopnost več zadevnih proizvodov na trgu, ima lahko hkrati več vlog, odvisno od njenega položaja v dobavni verigi posameznih proizvodov.

a) **Gospodarski subjekt**

V skladu s členom 2(15) je **gospodarski subjekt** fizična ali pravna oseba, ki

- daje zadevne proizvode na trg ali jih izvažajo
- v okviru gospodarske dejavnosti in
- ni gospodarski subjekt nižje v prodajni verigi.

Da bi omogočili dosledno identifikacijo gospodarskih subjektov, se lahko razlikuje med njihovimi vlogami po tem, kako se njihovi zadevni proizvodi dajejo na trg Unije, pri čemer je razlika v tem, ali so proizvedeni v EU ali zunaj nje.

- Za zadevne proizvode, proizvedene v skladu s členom 2(14) v EU, je gospodarski subjekt običajno oseba, ki jih distribuira, potem ko so bili proizvedeni.

^(*) Uredba (EU) št. 952/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. oktobra 2013 o carinskem zakoniku Unije (UL L 269, 10.10.2013, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/952/oj>).

- Za zadevne primarne ali druge proizvode, proizvedene **zunaj EU**:
 - je gospodarski subjekt oseba, ki deluje kot uvoznik, ko se zadevni primarni ali drugi zadevni proizvodi prijavijo za dajanje v carinski postopek „sprostitve v prosti promet“. Uvoznik je oseba, navedena v ustreznem podatkovnem elementu carinske deklaracije, kadar je ustrezno:
 - „uvoznik“ v podatkovnem elementu 13 04 000 000 (Priloga B k Delegirani uredbi (EU) 2015/2446 ⁽³⁾);
 - podatkovni element DE 3/15 v prejšnji izdaji EU modela carinskih podatkov EU (EUCDM);
 - „prejemnik“ v polju 8 enotne upravne listine;
 - kadar oseba, ki deluje kot uvoznik ob prijavi zadevnih primarnih ali drugih proizvodov za dajanje v carinski postopek „sprostitve v prosti promet“, nima sedeža v EU, se kot gospodarski subjekt šteje tudi prva fizična ali pravna oseba s sedežem v Uniji, ki omogoči dostopnost zadevnih proizvodov na trgu, tj. čeprav ta fizična ali pravna oseba ni gospodarski subjekt v skladu z opredelitvijo iz člena 2(15) ali (15a), zanjo veljajo obveznosti gospodarskega subjekta v skladu s členom 7. Ta zahteva dopolnjuje obveznost gospodarskega subjekta s sedežem zunaj Unije, njen cilj pa je zagotoviti, da vedno obstaja en odgovoren akter s sedežem v EU;
 - kadar je zadevni proizvod dan v carinski postopek „sprostitve v prosti promet“ in se dobavi neposredno končnemu potrošniku (npr. v primeru spletne prodaje ali prodaje na daljavo), potrošnik (tj. fizična oseba, ki deluje za namene zunaj svoje trgovske, poslovne, obrtne ali poklicne dejavnosti) nikoli ni gospodarski subjekt na podlagi uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, tudi če je v carinski deklaraciji naveden kot „uvoznik“. Gospodarski subjekt je oseba, ki dejansko dobavlja proizvod v okviru gospodarske dejavnosti v smislu člena 2(18) in (19), npr. proizvajalec, prodajalec, spletni trgovec na drobno ali ponudnik storitev odpremnih skladišč. Dodatne informacije o posebnostih e-trgovanja so na voljo v odgovorih na pogosta vprašanja.
- Za zadevne proizvode, **uvožene** v EU, je opredelitev „gospodarskega subjekta“ neodvisna od spremembe lastništva proizvoda in drugih pogodbenih dogovorov.
- V primeru dajanja domačega proizvoda na trg je gospodarski subjekt običajno oseba, ki ima v lasti primarni ali drug proizvod ob prodaji. Vendar je to lahko odvisno od posameznih okoliščin pogodbenega sporazuma. Če oseba sklene pogodbo, s katero pooblasti drugo pogodbeno stranko za proizvodnjo zadevnega primarnega proizvoda, se pogodbenica, ki izvaja proizvodnjo, šteje kot gospodarski subjekt, če neposredno in samodejno postane lastnica proizvoda zgolj z dejanjem pridelave (npr. s sečnjo dreves ali v primeru skotitve teleta). To ne velja, kadar je v veljavnem nacionalnem pravu ali pogodbi predvideno, da fizična ali pravna oseba po predložitvi prenese lastninsko pravico na drugo pogodbeno stranko (glej sodbo C-370/23 z dne 21. novembra 2024 ⁽⁴⁾).
- Za zadevne proizvode, **izvožene** iz Unije, je gospodarski subjekt običajno oseba, ki deluje kot izvoznik, ko se zadevni proizvodi prijavijo za dajanje v carinski izvozni postopek. Izvoznik je oseba, navedena v ustreznem podatkovnem elementu carinske deklaracije, kadar je ustrezno:
 - „izvoznik“ v podatkovnem elementu 13 01 000 000 (Priloga B k Delegirani uredbi 2015/2446);
 - podatkovni element DE 3/1 v prejšnji izdaji EU modela carinskih podatkov (EUCDM);
 - „pošiljatelj/izvoznik“ v polju 2 enotne upravne listine.

⁽³⁾ Delegirana uredba Komisije (EU) 2015/2446 z dne 28. julija 2015 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 952/2013 Evropskega parlamenta in Sveta o podrobnih pravilih v zvezi z nekaterimi določbami carinskega zakonika Unije (UL L 343, 29.12.2015, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2015/2446/oj).

⁽⁴⁾ ECLI:EU:C:2024:972.

Ponudniki storitev, ki nudijo logistične ali tehnične podporne storitve, na primer špediterji, tržni zastopniki ali carinski zastopniki, ki nimajo lastništva ali podobnih pravic nad izdelki, s katerimi ravna, niso niti „gospodarski subjekti“ niti „trgovci“ za namene te uredbe, če proizvodov ne dajejo na trg ali ne omogočajo njihove dostopnosti na trgu oziroma jih ne izvažajo.

Vloga in obveznosti gospodarskih subjektov so dodatno pojasnjene s pomočjo scenarijev, ki so na voljo v infografiki dobavne verige iz uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, in v odgovorih na pogosta vprašanja.

b) **Mikro ali mali primarni gospodarski subjekt**

V skladu s členom 2(15a) je **mikro ali mali primarni gospodarski subjekt** fizična oseba oziroma mikropodjetje ali malo podjetje v smislu člena 3(1) in (2), prvi pododstavek, Direktive 2013/34/EU, ne glede na njegovo pravno obliko, s sedežem v državi, ki je razvrščena kot država z nizkim tveganjem v skladu s členom 29 uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov:

- (i) ki neposredno daje na trg ali izvažajo zadevne proizvode,
- (ii) ki jih je sam gojil, spravil, pridobil ali vzredil na zadevnih zemljiščih ali, če gre za govedo, v obratih, ki se nahajajo v tej državi,
- (iii) v okviru gospodarske dejavnosti.

To vključuje gospodarske subjekte, ki presegajo meje vsaj dveh od treh meril iz člena 3(1) in (2), prvi pododstavek, Direktive 2013/34/EU, a lahko dokažejo, da deli njihove bilančne vsote, čistega prihodka in povprečnega števila zaposlenih v poslovnem letu, ki se nanašajo na zadevne primarne proizvode in zadevne proizvode, ne presegajo meje vsaj dveh od treh navedenih meril.

Izraz „mikro ali mali primarni gospodarski subjekt“ je podskupina opredelitve pojma „gospodarski subjekt“ iz člena 2(15). Če ni določeno drugače, bi bilo treba v teh smernicah vsako sklicevanje na „gospodarski subjekt“ razumeti tako, da vključuje „mikro ali male primarne gospodarske subjekte“.

Vloga in obveznosti mikro ali malih primarnih gospodarskih subjektov so dodatno pojasnjene s pomočjo scenarijev, na voljo v infografiki dobavne verige iz uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, in v odgovorih na pogosta vprašanja.

c) **Gospodarski subjekt nižje v prodajni verigi**

V skladu s členom 2(15) je **gospodarski subjekt nižje v prodajni verigi** fizična ali pravna oseba:

- ki v okviru gospodarske dejavnosti daje na trg ali izvažajo zadevne proizvode, proizvedene iz zadevnih proizvodov,
- od katerih so vsi zajeti v izjavi o potrebni skrbnosti ali poenostavljeni izjavi.
- v okviru gospodarske dejavnosti.

Gospodarski subjekt nižje v prodajni verigi je torej nekdo, ki daje na trg ali izvažajo zadevni proizvod, proizveden iz drugih zadevnih proizvodov, od katerih so vsi zajeti v izjavi o potrebni skrbnosti ali poenostavljeni izjavi. Običajno to pomeni dajanje na trg zadevnega proizvoda, uvrščenega pod novo oznako HS, proizvedenega iz drugih zadevnih proizvodov (npr. sestavnih delov ali surovin), ki so že zajeti v izjavi o potrebni skrbnosti ali poenostavljeni izjavi. Pri izvozu se vloga gospodarskega subjekta nižje v prodajni verigi določi z izvozom zadevnega proizvoda, ki je bil prej zajet v izjavi o potrebni skrbnosti ali poenostavljeni izjavi, ali z izvozom zadevnega proizvoda, proizvedenega z uporabo drugih zadevnih proizvodov (npr. sestavnih delov ali surovin), ki so bili prej zajeti v izjavi o potrebni skrbnosti ali poenostavljeni izjavi.

Na primer, proizvajalec čokolade, ki kupuje kakavova zrna (oznaka HS 1801 00, vključena v področje uporabe) na trgu Unije in nato proizvaja čokoladne tablice (oznaka HS 1806, vključena v področje uporabe) ter jih daje na trg Unije ali izvažajo, bi se štel kot gospodarski subjekt nižje v prodajni verigi.

Vloga in obveznosti gospodarskih subjektov nižje v prodajni verigi so dodatno pojasnjene s pomočjo scenarijev, na voljo v infografiki dobavne verige iz uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, in v odgovorih na pogosta vprašanja.

d) **Trgovec**

- V skladu s členom 2(17) je **trgovec** vsaka oseba v dobavni verigi, razen gospodarskega subjekta ali gospodarskega subjekta nižje v dobavni verigi: ki omogoči dostopnost zadevnih proizvodov na trgu
- v okviru gospodarske dejavnosti.

Trgovec je torej vsak pravni subjekt, ki ne spada v opredelitev gospodarskega subjekta ali gospodarskega subjekta nižje v prodajni verigi (glej zgoraj) in ne daje proizvoda na trg, temveč zgolj omogoči dostopnost proizvoda na trgu, kot je opredeljeno v členu 2(18).

Vloga in obveznosti trgovcev so dodatno pojasnjene s pomočjo scenarijev, na voljo v infografiki dobavne verige iz uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, in v odgovorih na pogosta vprašanja.

3. DATUM ZAČETKA UČINKOVANJA IN ČASOVNI OKVIR ZA UPORABO

Zadevna zakonodaja:

Uredba o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov – člen 1(2) Predmet urejanja in področje uporabe; člen 37 – Razveljavitve; člen 38 – Začetek veljavnosti in datum začetka uporabe

Uredba o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, je začela veljati 29. junija 2023. Večina obveznosti za gospodarske subjekte, gospodarske subjekte nižje v prodajni verigi in trgovce ter za pristojne organe, vključno s tistimi iz členov 3 do 13, členov 16 do 24 ter členov 26, 31 in 32, velja od **30. decembra 2026**, v skladu z Uredbo (EU) 2025/2650 ⁽⁷⁾ o spremembi določb uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, ki zadevajo datum začetka uporabe.

Za gospodarske subjekte, ki so bili do 31. decembra 2024 ustanovljeni kot **mikropodjetje ali malo podjetje** (v skladu s členom 3(1) oziroma (2), prvi pododstavek, Direktive 2013/34/EU), se obveznosti iz členov 3 do 13, členov 16 do 24 ter členov 26, 31 in 32 uporabljajo od **30. junija 2027**, razen za proizvode, zajete v Prilogi k Uredbi (EU) št. 995/2010 o določitvi obveznosti gospodarskih subjektov, ki dajejo na trg les in lesne proizvode ⁽⁸⁾ (v nadaljnjem besedilu: uredba EU o lesu). To pomeni, da obstaja **prehodno obdobje** med začetkom veljavnosti Uredbe (29. junij 2023) in začetkom uporabe (30. december 2026, odloženo na 30. junij 2027 za mala podjetja ali mikropodjetja, ustanovljena do 31. decembra 2024), v katerem so gospodarski subjekti in trgovci, ki dajejo zadevne primarne in druge proizvode na trg Unije, omogočajo njihovo dostopnost na trgu Unije ali jih izvažajo z njega, oproščeni glavnih obveznosti iz uredbe EU o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov.

Za vse primarne in povezane zadevne proizvode, **razen za les in lesne proizvode, ki so zajeti v Prilogi k uredbi EU o lesu, se uporabljajo naslednja pravila** (podrobna pojasnila so na voljo v oddelku 9 odgovorov na pogosta vprašanja):

- če se v prehodnem obdobju, ki se uporablja za zadevnega gospodarskega subjekta, da na trg zadevni primarni ali drug zadevni proizvod, se obveznosti iz uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, za gospodarski subjekt ne uporabljajo.
- Poleg tega obveznosti iz uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, ne bodo veljale za vse zadevne proizvode, ki jih gospodarski subjekti nižje v dobavni verigi ali trgovci dajo na trg ali omogočijo njihovo dostopnost na trgu po začetku uporabe Uredbe in ki so v celoti izdelani iz primarnih ali drugih proizvodov, danih na trg v prehodnem obdobju. To tudi pomeni, da bodo zaradi odloženega začetka uporabe za **gospodarske subjekte malih podjetij in mikropodjetij** (30. junij 2027) v primerih dajanja proizvodov na trg tudi gospodarski subjekti in trgovci nižje v dobavni verigi, ki trgujejo s temi proizvodi ali s proizvodi, ki so iz njih pridobljeni, izvzeti iz uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov.
- V zgoraj opisanih primerih bodo obveznosti gospodarskih subjektov omejene na zbiranje ustrezno prepričljivih in preverljivih dokazov, da je bil zadevni proizvod izvorno dan na trg pred (odloženim) začetkom uporabe Uredbe.
- Za **dele zadevnega pridobljenega proizvoda**, ki so bili proizvedeni z drugimi zadevnimi proizvodi, danimi na trg od 30. decembra 2026 (ali od 30. junija 2027 s strani mikropodjetja ali malega podjetja), bodo za gospodarske subjekte in gospodarske subjekte nižje v dobavni verigi, ki dajejo proizvode na trg, in trgovce veljale standardne obveznosti iz Uredbe, ne glede na to, da lahko nekateri drugi deli spadajo v prehodno obdobje.

⁽⁷⁾ UL L, 2025/2650, 23.12.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2025/2650/oj>.

⁽⁸⁾ OJ L 295, 12.11.2010, p. 23, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2010/995/oj>.

V skladu s **členom 1(2) uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov**, se zadevna uredba ne uporablja, če so bili zadevni proizvodi **proizvedeni** pred 29. junijem 2023. Čas in kraj proizvodnje se nanašata na datum in mesto proizvodnje zadevnega primarnega proizvoda, kar velja tako za primarne kot za pridobljene proizvode. V večini primerov je datum proizvodnje čas spravila primarnega proizvoda, razen za proizvode iz goveda, pri katerih je zadevni čas proizvodnje dan kotitve goveda.

Spodnja preglednica prikazuje zakonodajo, ki se uporablja za zadevne proizvode, ki spadajo na področje uporabe Uredbe (EU) 2023/1115, z izjemo lesa in lesnih proizvodov, ki jih zajema Priloga k uredbi EU o lesu:

		Datum dajanja zadevnega primarnega ali drugega zadevnega proizvoda na trg EU	
Zadevni proizvodi	Datum proizvodnje zadevnega primarnega proizvoda	Pred 30. decembrom 2026 in pred 30. junijem 2027 za mikro in male gospodarske subjekte	Od vključno 30. decembra 2026 za velika in srednja podjetja ter od vključno 30. junija 2027 za mikro in male gospodarske subjekte
Govedo, kakav, kava, oljna palma, guma in sojini proizvodi iz Priloge I k Uredbi (EU) 2023/1115	Pred 29. junijem 2023	Uredba (EU) 2023/1115 (uredba o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov) se ne uporablja.	Uredba (EU) 2023/1115 (uredba o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov) se ne uporablja.
	Od vključno 29. junija 2023	Uredba (EU) 2023/1115 (uredba o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov) se ne uporablja.	Uredba (EU) 2023/1115 (uredba o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov) se uporablja.
Lesni proizvodi iz Priloge I k Uredbi (EU) 2023/1115, ki niso navedeni v Prilogi k Uredbi (EU) št. 995/2010 (uredba EU o lesu)	Pred 29. junijem 2023	Uredba (EU) 2023/1115 (uredba o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov) se ne uporablja.	Uredba (EU) 2023/1115 (uredba o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov) se ne uporablja.
	Od vključno 29. junija 2023	Uredba (EU) 2023/1115 (uredba o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov) se ne uporablja.	Uredba (EU) 2023/1115 (uredba o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov) se uporablja.

Za **les in lesne proizvode**, zajete v Prilogi k uredbi EU o lesu, se v skladu s členom 37(3) uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, uporabljajo posebna pravila:

- les in lesni proizvodi, proizvedeni (pridobljeni) pred 29. junijem 2023, in:
 - dani na trg pred 30. decembrom 2026, morajo (takšni proizvodi in iz njih pridobljeni proizvodi) biti skladni s pravili iz uredbe EU o lesu; če pridobljeni proizvodi niso zajeti v Prilogi k uredbi o lesu, so izvzeti iz uredbe EU o lesu in uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov;
 - dani na trg od 30. decembra 2026 do 31. decembra 2029: pravila iz uredbe EU o lesu se še naprej uporabljajo za proizvode, če so zajeti v Prilogi k uredbi EU o lesu (glej zgoraj);
 - dani na trg pred 31. decembrom 2029, morajo (takšni proizvodi in iz njih pridobljeni proizvodi) biti skladni s členom 3 uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov.
- Les in lesni proizvodi, proizvedeni od 29. junija 2023 do 30. decembra 2026, in:
 - dani na trg pred 30. decembrom 2026, morajo (takšni proizvodi in iz njih pridobljeni proizvodi) biti skladni s pravili iz uredbe EU o lesu; če pridobljeni proizvodi niso zajeti v Prilogi k uredbi o lesu, so izvzeti iz uredbe EU o lesu in uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov;
 - dani na trg od 30. decembra 2026, morajo (takšni proizvodi in iz njih pridobljeni proizvodi) biti skladni s pravili iz uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov.
- Les in lesni proizvodi, proizvedeni (pridobljeni) od 30. decembra 2026, morajo biti skladni s pravili uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov.

Spodnja preglednica prikazuje zakonodajo, ki se uporablja za lesne proizvode, zajete v Prilogi k Uredbi (EU) št. 995/2010:

Zadevni proizvodi	Datum proizvodnje	Datum dajanja zadevnega primarnega ali drugega zadevnega proizvoda na trg EU		
		Pred 30. decembrom 2026	Od vključno 30. decembra 2026 do vključno 30. decembra 2029	Od vključno 31. decembra 2029
Les in lesni proizvodi, navedeni v Prilogi k Uredbi (EU) št. 995/2010 (uredba o lesu)	Pred 29. junijem 2023	Uredba (EU) št. 995/2010 (uredba EU o lesu)	Uredba (EU) št. 995/2010 (uredba EU o lesu)	Uredba (EU) 2023/1115 (uredba o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov)
	Od vključno 29. junija 2023	Uredba (EU) št. 995/2010 (uredba EU o lesu)	Uredba (EU) 2023/1115 (uredba o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov)	Uredba (EU) 2023/1115 (uredba o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov)

Ponazoritveno vprašanje in odgovor: Ali je treba za proizvode iz papirja, ki so dani na trg od 30. decembra 2026, vendar so proizvedeni iz lesa, ki je bil pridobljen in dan na trg med 29. junijem 2023 in 30. decembrom 2026, predložiti izjavo o potrebni skrbnosti ali poenostavljeno izjavo?

V takih primerih morajo biti les, ki se pridobi, in proizvodi, proizvedeni iz takega lesa, skladni z uredbo EU o lesu. Izjava o potrebni skrbnosti ali poenostavljena izjava ni potrebna, saj se ta zahteva uporablja za proizvode, ki spadajo na področje uporabe uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov.

4. POTREBNA SKRBNOST

Zadevna zakonodaja:

uredba o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov – člen 2(26) – Opredelitve pojmov; členi 4, 4a in 5 – Obveznosti gospodarskih subjektov, gospodarskih subjektov nižje v dobavni verigi in trgovcev; člen 8 – Potrebna skrbnost; člen 9 – Zahteve glede informacij; člen 10 – Ocena tveganja

V skladu s členom 4(1) **vsí** gospodarski subjekti, vključno z mikro ali malimi primarnimi gospodarskimi subjekti ter gospodarskimi subjekti, za katere velja poenostavljena potrebna skrbnost v skladu s členom 13, pred dajanjem zadevnih proizvodov na trg ali pred njihovim izvozom ravnajo s potrebno skrbnostjo v skladu s členom 8, da dokažejo skladnost zadevnih proizvodov s členom 3. V ta namen in v skladu s členom 12(1) gospodarski subjekti vzpostavijo in posodablajo okvir postopkov in ukrepov – „sistem potrebne skrbnosti“.

V skladu z zahtevami glede potrebne skrbnosti iz člena 8 morajo gospodarski subjekti:

- od vsakega posameznega dobavitelja zbirati informacije, dokumente in, če je ustrezno, podatke o zadevnih proizvodih, za katere velja uredba o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov (iz Priloge I), v skladu s členoma 8 in 9;
- preveriti in analizirati navedene informacije skupaj z drugimi kontekstualnimi informacijami ter na tej podlagi izvesti **oceno tveganja** v skladu s členom 10 in
- sprejeti **ukrepe za zmanjševanje tveganja** v skladu s členom 11, razen če se v oceni tveganja, izvedeni v skladu s členom 10, ugotovi, da ni tveganja za neskladnost zadevnih proizvodov ali da je tveganje zgolj zanemarljivo.

Gospodarski subjekti so odgovorni za temeljit pregled in analizo svojih poslovnih dejavnosti, kar pomeni, da je treba zbrati informacije, podatke in dokumente, potrebne za izpolnitev zahtev glede informacij iz člena 9, jih analizirati v okviru ocene tveganja (člen 10) in po potrebi sprejeti ukrepe za zmanjšanje tveganja (člen 11), razen če se tveganje neskladnosti oceni kot zanemarljivo.

Vsi gospodarski subjekti, vključno z mikro ali malimi primarnimi gospodarskimi subjekti ter gospodarskimi subjekti, za katere velja poenostavljena potrebna skrbnost v skladu s členom 13, morajo izpolnjevati zahteve glede informacij iz člena 9.

Gospodarskim subjektom, vključno z mikro ali malimi primarnimi gospodarskimi subjekti, ki dajejo na trg ali izvažajo zadevne proizvode, proizvedene v državah z nizkim tveganjem, za katere velja poenostavljena potrebna skrbnost v skladu s členom 13, ni treba izpolnjevati obveznosti iz členov 10 in 11, da bi dosegli zanemarljivo tveganje, razen če pridobijo informacije ali so seznanjeni z informacijami, ki kažejo, da pri zadevnem proizvodu, ki ga nameravajo dati na trg ali izvoziti, obstaja tveganje neskladnosti z Uredbo. Za več podrobnosti glej točki (c) in (e).

a) **Ocena tveganja in zmanjševanje tveganja (člena 10 in 11)**

Gospodarski subjekti, ki morajo izvesti oceno tveganja in zmanjšati tveganje v skladu s členoma 10 in 11, morajo v svojem sistemu potrebne skrbnosti v skladu s členom 10(2) določiti merila za oceno tveganja, ki jih upoštevajo v zvezi z zadevnimi proizvodi, ki jih nameravajo dati na trg Unije ali izvažati z njega. Zato morajo biti merila za oceno tveganja prilagojena zadevnim proizvodom, ki jih namerava gospodarski subjekt dati na trg ali izvažati z njega.

Zbiranje podatkov, ocena tveganja in zmanjševanje tveganja morajo biti vzročno povezani ter odražati značilnosti poslovnih dejavnosti gospodarskega subjekta in dobavnih verig zadevnih proizvodov.

V členu 10(2) so opredeljene dodatne kontekstualne informacije, potrebne za oceno stopnje tveganja, kot je stanje gozdov v državi proizvodnje.

Če so proizvodi proizvedeni iz primarnih proizvodov, ki so nabavljeni iz več virov ali geolokacij, je treba oceniti tveganje za vsak vir ali geolokacijo.

Na podlagi zbranih podatkov je treba izvesti natančno opredeljene naloge analize tveganja in določiti kategorije tveganja ter z njimi povezane potrebne ukrepe za zmanjševanje tveganja. Stopnjo tveganja lahko ocenijo le gospodarski subjekti za vsak primer posebej, saj je odvisna od številnih dejavnikov.

Obstajajo različni načini za izvedbo ocene tveganja, vendar mora gospodarski subjekt upoštevati merila iz člena 10(2) za vsak zadevni proizvod. To bi moralo vključevati obravnavo naslednjih vprašanj in premislekov:

— *Kje je bil proizvod proizveden?*

Kakšna je dodeljena stopnja tveganja za državo proizvodnje ali dele te države v skladu s členom 29 ⁽⁹⁾? Kakšni sta stopnja gozdnih površin in razširjenosti (stopnja) degradacije ali krčenja gozdov v državi proizvodnje ali delih te države? Kako visoka je razširjenost (stopnja) nezakonite proizvodnje zadevnega primarnega proizvoda v državi/njenih delih?

— *Kakšna so tveganja za posamezne proizvode?*

Obstajajo precejšnje razlike v načinu proizvodnje različnih zadevnih proizvodov, navedenih v Prilogi I k uredbi o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, kar bo vplivalo na tveganje neskladnosti. Nekateri proizvodi na primer vsebujejo surovine, proizvedene na več sto ločenih geolokacijah, ali pa so v proizvodnji vključeni v znatne kemične ali fizikalne postopke.

— *Ali je dobavna veriga kompleksna?*

Za pojasnitev pojma „kompleksnost dobavne verige“ glej oddelek 5.

— *Ali obstajajo znaki, da je podjetje v dobavni verigi vključeno v prakse, povezane z nezaklonitostjo, krčenjem ali degradacijo gozdov?*

Obstaja večje tveganje, da zadevni primarni ali drugi proizvodi, kupljeni od podjetja, ki je bilo povezano z nezakonitimi praksami, krčenjem ali degradacijo gozdov, ne bodo skladni. Ali so bili predloženi kakršni koli utemeljeni pomisleki v zvezi s podjetji v dobavni verigi v skladu s členom 31? Ali je katera koli družba v dobavni verigi kršila ustrezne predpise ⁽¹⁰⁾ in jo je država zaradi tega sankcionirala?

⁽⁹⁾ Če ni bila določena posebna stopnja tveganja, se šteje, da države spadajo med države s standardnim tveganjem.

⁽¹⁰⁾ Povezane z nezaklonitostjo, krčenjem in degradacijo gozdov.

- Ali obstajajo dodatne informacije o skladnosti podjetij v dobavni verigi z uredbo o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, ki so na voljo v okviru sistemov certificiranja ali drugih sistemov neodvisnega preverjanja?

Za pojasnitev vloge sistemov neodvisnega preverjanja glej oddelek 10.

- Ali so bili zadevni proizvodi proizvedeni v skladu z zadevno zakonodajo države proizvodnje?

Zadevna zakonodaja države proizvodnje je opredeljena v členu 2(40). Za več informacij o zahtevah glede zakonitosti glej oddelek 6.

- Ali obstajajo pomisleki v zvezi z državo proizvodnje in izvora ali deli te države, kot so stopnja korupcije, pojavnost ponarejanja dokumentov in podatkov, neizvrševanje zakonodaje, kršitve mednarodnega prava o človekovih pravicah, oboroženi spopadi ali obstoj sankcij, ki jih naloži Varnostni svet ZN ali Svet Evropske unije?

Ti pomisleki lahko ogrozijo zanesljivost nekaterih dokumentov, ki dokazujejo skladnost z veljavno zakonodajo. Zato bi bilo treba upoštevati stopnjo korupcije v državi, indekse poslovnega tveganja in druge ustrezne kazalnike.

- Ali je dobavitelj dal na voljo vse dokumente, ki dokazujejo skladnost z veljavno zakonodajo, in ali jih je mogoče takoj preveriti?

Če so vsi ustrezni dokumenti pripravljeni in na voljo na zahtevo gospodarskih subjektov, je verjetneje, da je dobavna veriga dobro vzpostavljena in da je dobavitelj seznanjen z zahtevami uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov.

b) Zanemarljivo tveganje

Pojem zanemarljivega tveganja bi bilo treba razumeti v skladu s členom 2(26), kar pomeni, da na podlagi celovite ocene specifičnih in splošnih informacij za posamezne proizvode v skladu s členom 10 ter po potrebi uporabe ustreznih ukrepov za zmanjševanje tveganja v skladu s členom 11 ti primarni ali drugi proizvodi ne vzbujajo razlogov za zaskrbljenost, da niso skladni s členom 3(a) (ne povzročajo krčenja gozdov) ali (b) (proizvedeni so bili zakonito, v skladu z veljavno zakonodajo v državi proizvodnje).

Seznam meril za oceno tveganja iz člena 10(2) ni izčrpen; gospodarski subjekti se lahko odločijo za uporabo dodatnih meril, če bi ta pomagala ugotoviti verjetnost, da je bil zadevni primarni ali drug proizvod proizveden nezakonito ali da je povzročil krčenje gozdov, ali če bi to pomagalo dokazati zakonito proizvodnjo ali proizvodnjo, ki ne povzroča krčenja gozdov.

Če se z oceno in zmanjševanjem tveganja ugotovi, da katero koli merilo tveganja razkrije nezanemarljivo raven tveganja, bi bilo treba šteti, da proizvod predstavlja nezanemarljivo tveganje, zato ga gospodarski subjekt ne sme dati na trg Unije ali ga izvažati z njega.

c) Obveznosti za mikro ali male primarne gospodarske subjekte

Mikro ali mali primarni gospodarski subjekti so gospodarski subjekti, za katere velja poenostavljena ureditev obveznosti iz člena 4a.

Namesto obveznosti predložitve izjave o potrebni skrbnosti morajo v informacijskem sistemu predložiti le enkratno poenostavljeno izjavo (člen 4a(2)). Namesto geolokacije, ki jo zahteva člen 9(1), točka (h), lahko uporabijo tudi poštni naslov, če ta jasno ustreza geografski lokaciji zadevnih zemljišč, pri govedu pa zadevnega obrata.

Mikro ali mali primarni gospodarski subjekti morajo ravnati s potrebno skrbnostjo v skladu s členom 8 ter vzpostaviti in posodabljalni okvir postopkov in ukrepov za zagotovitev, da so zadevni proizvodi, ki jih dajo na trg ali izvozijo, skladni s členom 3, kot zahteva člen 12(1).

Ker pa mikro ali mali primarni gospodarski subjekti glede na svojo opredelitev proizvode v celoti nabavljajo iz države z nizkim tveganjem, jim ni treba izvesti ocene tveganja in zmanjšati tveganja v skladu s členoma 10 in 11, razen če pridobijo kakršne koli ustrezne informacije, ki kažejo na nezanemarljivo tveganje neskladnosti zadevnih proizvodov, ali so z njimi seznanjeni (člen 4(4)(b) in člen 13(2)).

To pomeni, da bi njihov sistem potrebne skrbnosti na splošno zajemal zbiranje informacij v skladu s členom 9.

d) **Obveznosti gospodarskih subjektov nižje v dobavni verigi in trgovcev**

Za **gospodarske subjekte nižje v dobavni verigi in trgovce** so veljavne obveznosti določene v členu 5 Uredbe. Gospodarski subjekti nižje v dobavni verigi in trgovci lahko zadevne proizvode dajo na trg ali omogočijo njihovo dostopnost na trgu ali jih izvozijo le, če imajo informacije, zahtevane v skladu s členom 5(3), zlasti identiteto svojih dobaviteljev in poslovnih strank ter v primeru gospodarskih subjektov nižje v dobavni verigi ali trgovcev, katerih dobavitelj je gospodarski subjekt, referenčne številke izjav o potrebni skrbnosti ali identifikacijsko oznako izjave, povezano s proizvodi. To izhaja iz člena 4(7), v skladu s katerim morajo gospodarski subjekti gospodarskim subjektom nižje v dobavni verigi in trgovcem sporočiti referenčne številke izjav o potrebni skrbnosti ali po potrebi identifikacijske oznake izjave, povezane s temi zadevnimi proizvodi.

Gospodarskim subjektom nižje v dobavni verigi in trgovcem torej ni treba ravnati s potrebno skrbnostjo, ni jim treba predložiti izjav o potrebni skrbnosti in ni se jim treba prepričati, ali se je ravnilo s potrebno skrbnostjo višje v dobavni verigi. Vendar morajo zbirati in hraniti informacije iz člena 5(3) in jih na zahtevo predložiti pristojnim organom.

Poleg tega se gospodarski subjekti nižje v dobavni verigi in trgovci, ki niso MSP, registrirajo v informacijskem sistemu iz člena 33, preden dajo zadevne proizvode na trg ali omogočijo njihovo dostopnost na trgu ali jih izvozijo (člen 5(2)).

Če so gospodarski subjekti nižje v dobavni verigi in trgovci seznanjeni z ustreznimi novimi informacijami, vključno z utemeljenimi pomisleki, morajo v skladu s členom 5(5) o tem nemudoma obvestiti pristojne organe držav članic, v katerih so dali zadevni proizvod na trg ali omogočili njegovo dostopnost na trgu, ter nadaljnje gospodarske subjekte nižje v dobavni verigi in trgovce, katerim so dobavili zadevni proizvod. V primeru izvoza morajo gospodarski subjekti nižje v dobavni verigi o tem obvestiti pristojni organ države proizvodnje.

Poleg tega morajo gospodarski subjekti nižje v dobavni verigi in trgovci, ki niso MSP, preveriti, ali se je ravnilo s potrebno skrbnostjo in ali v primeru utemeljenih pomislekov tveganje ni bilo ugotovljeno oziroma je bilo ugotovljeno le zanemarljivo tveganje (člen 5(6)). Zadevnih proizvodov ne dajejo na trg, ne omogočajo njihove dostopnosti na trgu in jih ne izvažajo, razen če se pri preverjanju izkaže, da ni tveganja za neskladnost ali da je to tveganje zanemarljivo.

e) **Poenostavljen skrbni pregled, tj. nabavljanje iz držav z nizkim tveganjem**

Gospodarski subjekti, ki nabavljajo iz držav z nizkim tveganjem, morajo ravnati s potrebno skrbnostjo v skladu s členom 8, izpolnjevati zahteve glede informacij iz člena 9 in vzpostaviti sistem potrebne skrbnosti v skladu s členom 12.

Vendar jim v skladu s členom 13 **ni** treba izpolnjevati obveznosti iz členov 10 in 11, če potem, ko ocenijo:

- (i) kompleksnost zadevne dobavne verige in
- (ii) tveganje izogibanja ali mešanja s proizvodi neznanega izvora oziroma s poreklom iz držav ali delov držav z visokim ali standardnim tveganjem,

ugotovijo, da so bili vsi zadevni primarni in drugi proizvodi, ki jih dajejo na trg ali izvažajo, proizvedeni izključno v državah ali delih držav, razvrščenih kot države ali deli držav z nizkim tveganjem v skladu s členom 29 ⁽¹⁾.

Za poenostavljeno potrebno skrbnost v skladu s členom 13 niso potrebni nadaljnji koraki za oceno informacij ali zmanjšanje tveganja, razen če so gospodarski subjekti med zbiranjem informacij ali med ocenjevanjem, ki se zahteva s samim členom 13, seznanjeni z ustreznimi novimi informacijami, ki kažejo, da za zadevni proizvod, ki ga nameravajo dati na trg ali izvoziti, obstaja tveganje neskladnosti z Uredbo.

Mikro ali malim primarnim gospodarskim subjektom na splošno ni treba izvajati ocene tveganja in zmanjšati tveganja, saj so glede na svojo opredelitev gospodarski subjekti, ki nabavljajo iz države z nizkim tveganjem, razen če pridobijo ali so seznanjeni z vsemi ustreznimi informacijami, ki kažejo na nezanemarljivo tveganje neskladnosti zadevnih proizvodov.

⁽¹⁾ V skladu s členom 29(2) bo Komisija z izvedbenimi akti predstavila seznam držav ali delov držav, ki predstavljajo nizko ali visoko tveganje. Najnovejša različica seznama držav je na voljo v Izvedbeni uredbi Komisije (EU) 2025/1093.

f) **Medsebojni vpliv z direktivo o skrbnem pregledu v podjetjih glede trajnostnosti in z uredbo o prisilnem delu**

Direktiva (EU) 2024/1760 o skrbnem pregledu v podjetjih ⁽¹²⁾ glede trajnostnosti določa splošni horizontalni okvir za skrbni pregled v zvezi s trajnostnostjo za zelo velika podjetja v EU in zunaj nje. Uredba o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, določa sektorski okvir za krčenje gozdov v zvezi z določenimi vidiki potrebne skrbnosti za določene proizvode. Direktiva o skrbnem pregledu v podjetjih glede trajnostnosti in uredba o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, imata različni področji uporabe: uredba o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, je vezana na subjekte, ki dajejo zadevne proizvode na trg EU ali jih izvažajo, direktiva o skrbnem pregledu v podjetjih glede trajnostnosti pa se uporablja za velika podjetja iz EU in zunaj nje, ki presegajo določeno velikost prometa in število zaposlenih.

Kadar so posebna pravila o potrebni skrbnosti v skladu z uredbo o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, v nasprotju s splošnimi pravili direktive o skrbnem pregledu v podjetjih glede trajnostnosti, določbe uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, ki so *lex specialis*, v okviru navzkrižja prevladajo nad splošnimi pravili iz direktive o skrbnem pregledu v podjetjih glede trajnostnosti (*lex generalis*), če določajo obsežnejše ali bolj specifične obveznosti, s katerimi se uresničujejo isti cilji. To pravilo je določeno v členu 1(3) direktive o skrbnem pregledu v podjetjih glede trajnostnosti in sledi načelom prava EU, ki v takih primerih dajejo prednost *lex specialis* pred *lex generalis*. Splošne smernice o skrbnem pregledu za podjetja v skladu z direktivo o skrbnem pregledu v podjetjih glede trajnostnosti bodo objavljene do 26. julija 2027. Direktiva o skrbnem pregledu v podjetjih glede trajnostnosti se začne uporabljati 26. julija 2029.

Uredba o prepovedi proizvodov, proizvedenih s prisilnim delom, na trgu Unije ⁽¹³⁾ gospodarskim subjektom prepoveduje dajanje proizvodov, proizvedenih s prisilnim delom, na trg Unije in omogočanje njihove dostopnosti na njem ali njihov izvoz s trga Unije. Ker se uporablja za vse gospodarske subjekte, se uporablja tudi za gospodarske subjekte, za katere se uporablja uredba EU o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov. Čeprav uredba o prepovedi proizvodov, proizvedenih s prisilnim delom, na trgu Unije gospodarskim subjektom ne nalaga obveznosti skrbnega pregleda, lahko postopki skrbnega pregleda, ki se zahtevajo v skladu z drugo zakonodajo EU, kot sta direktiva o skrbnem pregledu v podjetjih glede trajnostnosti ali uredba o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, pomagajo opredeliti, preprečiti, ublažiti in odpraviti tveganja prisilnega dela v poslovanju in dobavnih verigah gospodarskih subjektov. Za boljšo skladnost z uredbo o prepovedi proizvodov, proizvedenih s prisilnim delom, na trgu Unije bo Komisija izdala smernice o potrebni skrbnosti za odpravo tveganj prisilnega dela v dobavnih verigah.

5. POJASNITEV „KOMPLEKSNOŠTI DOBAVNE VERIGE“

Zadevna zakonodaja:

uredba o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov – člen 8 – Potrebna skrbnost; člen 9 – Zahteve glede informacij; člen 10 – Ocena tveganja; člen 11 – Zmanjševanje tveganja

„Kompleksnost zadevne dobavne verige“ je izrecno navedena kot merilo za oceno tveganja v členu 10(2)(i) uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, in je zato pomembna za del ocene tveganja in zmanjševanja tveganja v okviru postopka potrebne skrbnosti. Je eno od več meril za oceno tveganja in zmanjševanje tveganja v okviru izvajanja potrebne skrbnosti iz členov 10 in 11.

Utemeljitev, na kateri temelji to merilo, je, da je sledenje zadevnim proizvodom vse do države proizvodnje in zemljišč, na katerih so bili zadevni primarni proizvodi proizvedeni, lahko težje, če je dobavna veriga kompleksna, kar je dejavnik, ki je povezan z večjim tveganjem neskladnosti. Nedoslednost relevantnih informacij in podatkov ter težave pri pridobivanju potrebnih informacij na kateri koli točki dobavne verige lahko povečajo tveganje vstopa neskladnih primarnih ali drugih proizvodov v dobavno verigo. Glavni premislek zadeva mero, do katere je mogoče slediti zadevnim primarnim proizvodom, najdene v zadevnem proizvodu, vse do zemljišč, na katerih so bili proizvedeni.

Tveganje neskladnosti se bo povečalo, če bo zaradi kompleksnosti dobavne verige težko opredeliti informacije, ki se zahtevajo v skladu s členom 9(1) in členom 10(2) uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov. Obstoj neopredeljenih korakov v dobavni verigi ali katera koli druga ugotovitev, ki kaže na neskladnost, lahko privede do sklepa, da tveganje ni zanemarljivo.

⁽¹²⁾ Direktiva (EU) 2024/1760 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o skrbnem pregledu v podjetjih glede trajnostnosti in spremembi Direktive (EU) 2019/1937 in Uredbe (EU) 2023/2859 (UL L, 2024/1760, 5.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1760/oj>), kakor je bila spremenjena z Direktivo (EU) 2026/470 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. februarja 2026 o spremembi direktiv 2006/43/ES, 2013/34/EU, (EU) 2022/2464 in (EU) 2024/1760 v zvezi z določenimi zahtevami glede poročanja podjetij o trajnostnosti in določenimi zahtevami glede skrbnega pregleda v podjetjih glede trajnostnosti (UL L, 2026/470, 26.2.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2026/470/oj>).

⁽¹³⁾ Uredba (EU) 2024/3015 o prepovedi proizvodov, proizvedenih s prisilnim delom, na trgu Unije (UL L, 2024/3015, 12.12.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/3015/oj>).

Kompleksnost dobavne verige se povečuje s številom predelovalcev in posrednikov med zemljišči v državi proizvodnje in gospodarskim subjektom. Kompleksnost se lahko poveča tudi, kadar se za proizvodnjo novega zadevnega proizvoda uporablja več kot en zadevni proizvod ali če so zadevni primarni proizvodi nabavljeni iz več držav proizvodnje. Po drugi strani bo izvajanje potrebne skrbnosti v kratkih dobavnih verigah verjetno enostavnejše, kratka dobavna veriga pa je lahko, zlasti v primeru poenostavljene potrebne skrbnosti iz člena 13, eden od dejavnikov, ki pomagajo dokazati, da obstaja zanemarljivo tveganje izogibanja Uredbi.

Za oceno kompleksnosti dobavne verige lahko gospodarski subjekti uporabijo naslednji (neizčrpen) seznam vprašanj za zadevne proizvode, ki bodo dani na trg Unije, jim bo na njem omogočena dostopnost ali bodo s trga izvoženi:

- Ali je bilo v dobavni verigi več predelovalcev in/ali korakov, preden je bil določen zadevni proizvod dan na trg Unije, mu je bila omogočena dostopnost na njem ali je bil izvožen s trga Unije?
- Ali zadevni proizvod vsebuje zadevne primarne proizvode, pridobljene z več zemljišč in/ali držav proizvodnje?
- Ali je zadevni proizvod zelo predelan proizvod (ki lahko sam vsebuje več drugih zadevnih proizvodov)?
- Za les;
 - ali zadevni proizvod sestoji iz več kot ene drevesne vrste?
 - ali se je z lesom in/ali lesnimi proizvodi trgovalo v več kot eni državi?
 - ali so bili kateri koli zadevni predelani proizvodi predelani ali proizvedeni v tretjih državah, preden so bili dani na trg Unije, jim je bila omogočena dostopnost na njem ali so bili izvoženi s trga Unije?

6. ZAKONITOST

Zadevna zakonodaja:

uredba o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov – člen 2(40) – Opredelitev pojmov in člen 3(b) – Prepoved

V skladu s členom 3 uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, se zadevni primarni in drugi proizvodi dajo na trg ali se omogoči njihova dostopnost na trgu ali se izvozijo le, če so izpolnjeni **vsí** naslednji pogoji:

- (a) ne povzročajo krčenja gozdov;
- (b) **proizvedeni so bili v skladu z zadevno zakonodajo države proizvodnje** in
- (c) so zajeti v izjavi o potrebni skrbnosti ali poenostavljeni izjavi.

Zadevni proizvodi morajo **ločeno in posamično izpolnjevati vsa tri merila**; v nasprotnem primeru se gospodarski subjekti vzdržijo dajanja na trg ali izvoza zadevnih proizvodov.

a) Zadevna zakonodaja države proizvodnje

Podlaga za določitev, ali je bil zadevni primarni ali drug zadevni proizvod proizveden v skladu z zadevno zakonodajo države proizvodnje, je zakonodaja države, v kateri je bil primarni proizvod ali, če gre za proizvod, primarni proizvod, ki ga zadevni proizvod vsebuje, gojen, spravljen, pridobljen ali vzrejen na zadevnih zemljiščih ali v obratih, če gre za govedo.

V uredbi o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, je uporabljen prožen pristop, saj so naštetá številna pravna področja, ne da bi bili navedeni posamezni predpisi, ker se ti med državami razlikujejo in se lahko spremenijo. Vendar so v skladu s členom 2(40) uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, zadevna zakonodaja samo predpisi, **ki se uporabljajo v zvezi s pravnim statusom območja proizvodnje**. To pomeni, da na splošno ustreznosti predpisov za zahtevo glede zakonitosti iz člena 3(b) uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, ne določa dejstvo, da se lahko na splošno uporabljajo med proizvodnim procesom primarnih proizvodov ali se uporabljajo za dobavne verige zadevnih proizvodov in zadevnih primarnih proizvodov, ampak dejstvo, da ti predpisi konkretno učinkujejo ali vplivajo na pravni status območja, na katerem so bili primarni proizvodi proizvedeni.

Poleg tega je treba člen 2(40) uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, brati ob upoštevanju ciljev te uredbe, kot so določeni v členu 1(1)(a) in (b), kar pomeni, da je zakonodaja relevantna tudi, če se njeno vsebino lahko neposredno poveže z zaustavitvijo krčenja in degradacije gozdov v okviru zaveze Unije, da bo obravnavala podnebne spremembe in izgubo biotske raznovrstnosti.

Ta zadevna zakonodaja je podrobneje opredeljena v točkah (a) do (h) člena 2(40). Naslednji seznam zgolj za ponazoritev vsebuje nekaj konkretnih primerov, ki jih ni mogoče šteti za izčrpne:

- *pravice do uporabe zemljišč*, vključno s predpisi o sečnji in pridelavi na zemljišču ali o upravljanju zemljišč; kot so:
 - zakonodaja o prenosu zemljišč, zlasti za kmetijska zemljišča ali gozdove,
 - zakonodaja o poslih v zvezi z zakupom zemljišča.
- *Varstvo okolja*. Povezava s ciljem zaustavitve krčenja in degradacije gozdov, zmanjšanja emisij toplogrednih plinov ali zaščite biotske raznovrstnosti obstaja na primer v:
 - zakonodaji o zaščitene območjih,
 - zakonodaji o varstvu in obnovi narave,
 - zakonodaji o zaščiti in ohranjanju prostoživečih vrst in biotske raznovrstnosti,
 - zakonodaji o ogroženih vrstah,
 - zakonodaji o razvoju zemljišč.
- *Pravila, povezana z gozdovi, vključno z gospodarjenjem z gozdovi in ohranjanjem biotske raznovrstnosti, kadar so neposredno povezana s sečnjo lesa*, kot so:
 - zakonodaja o varstvu in ohranjanju gozdov ter trajnostnem gospodarjenju z gozdovi,
 - zakonodaja proti krčenju gozdov,
 - pravice za zakonito pridobivanje lesa v okviru uradno razglašanih območij,
- *Pravice tretjih oseb*, vključno s pravicami do uporabe in zemljiške posesti, na katere vpliva proizvodnja zadevnih primarnih in drugih proizvodov, ter tradicionalnimi pravicami domorodnih ljudstev in lokalnih skupnosti do rabe zemljišč; to lahko vključuje npr. pravice do zemljiškega dolga ali pravice užitka.
- *Pravice delavcev in človekove pravice, zaščitene po mednarodnem pravu*, ki se uporabljajo bodisi za ljudi, prisotne na območju proizvodnje zadevnih primarnih proizvodov v obsegu, ki je relevanten za uredbo o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, ob upoštevanju njenih ciljev, kot so določeni v členu 1(1) uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, bodisi za osebe s pravicami na območju proizvodnje zadevnih primarnih ali drugih proizvodov, vključno s pravicami domorodnih ljudstev in lokalnih skupnosti, če se uporabljajo ali odražajo v zadevni nacionalni zakonodaji; na primer pravice do zemlje, ozemlja in virov, lastninske pravice, pravice v zvezi s pogodbami, sporazumi in drugimi konstruktivnimi ureditvami med domorodnimi ljudstvi in državami.
- *Načela prostovoljnega soglasja po predhodnem obveščanju, tudi kot je določeno v Deklaraciji ZN o pravicah domorodnih ljudstev*. Nadaljnje smernice v zvezi z uporabo načela prostovoljnega soglasja po predhodnem obveščanju je na primer mogoče najti pri Uradu visokega komisarja ZN za človekove pravice, kjer je navedeno, da si morajo države zadati soglasje kot cilj posvetovanja pred sprejemom katerega koli od naslednjih ukrepov:
 - izvajanje projektov, ki vplivajo na pravice domorodnih ljudstev do zemljišč, ozemlja in virov, vključno z rudarjenjem in drugo uporabo ali izkoriščanjem virov,
 - premestitev domorodnih ljudstev z njihovih zemljišč ali ozemelj,
 - vračilo ali druga ustrezna pravna sredstva, če so bila zemljišča zasežena, odvzeta, zasedena ali poškodovana brez prostovoljnega soglasja po predhodnem obveščanju domorodnih ljudstev, ki so jih imela v posesti.

- *Davčni, protikorupcijski, trgovinski in carinski predpisi.*
- Veljavni predpisi v zvezi z ustreznimi dobavnimi verigami, ki vstopajo na trg Unije ali ga zapustijo, če imajo posebno povezavo s cilji Uredbe ali, v primeru trgovinskih in carinskih predpisov, če se izrecno nanašajo na ustrezne sektorje kmetijske proizvodnje ali proizvodnje lesa.

Komisija namerava do decembra 2026 vzpostaviti zbirko zadevne zakonodaje, ki bo državam proizvodnje omogočila, da predložijo seznam zadevne zakonodaje v skladu s členom 2(40). Upravitelji lahko zbirko uporabijo za pomoč pri izpolnjevanju zahtev za informacije iz člena 9(1), točka (h).

b) **Potrebna skrbnost v zvezi z zakonitostjo**

Gospodarski subjekti morajo biti seznanjeni z zakonodajo v vsaki državi, iz katere nabavljajo proizvode, kar zadeva pravni status območja proizvodnje. Zadevna zakonodaja lahko med drugim vključuje:

- nacionalne in regionalne predpise, vključno z zadevno sekundarno zakonodajo, ter
- mednarodno pravo, vključno z več- in dvostranskimi pogodbami in sporazumi, kot se uporabljajo v nacionalnem pravu, z njihovo kodifikacijo oziroma izvajanjem.

V skladu s členom 9(1)(h) uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, je treba informacije, vključno z dokumenti in podatki, ki dokazujejo skladnost z veljavno zakonodajo v državi proizvodnje, zbirati v okviru obveznosti potrebne skrbnosti. Odstavek 1(h) nadalje določa, da morajo biti take informacije dovolj prepričljive in preverljive.

V tem okviru sta narava in obseg informacij, ki jih je treba zbrati, odvisna od posamezne dobavne verige, proizvodnega območja in države proizvodnje. Gospodarski subjekti lahko, kot je navedeno v nadaljevanju, uporabijo širok nabor verodostojnih virov informacij, ki kot celota omogočajo utemeljen sklep, da so bili zadevni primarni proizvodi proizvedeni v skladu z zadevno zakonodajo države proizvodnje. V skladu s členom 9(2) morajo gospodarski subjekti na zahtevo pristojnim organom dati na voljo informacije, dokumente in podatke, zbrane na podlagi te točke. Za lažje izvrševanje bi morali biti gospodarski subjekti sposobni pojasniti prisotnost nekaterih dokumentov in odsotnost drugih.

Pri poglobljenem zbiranju dokazov bi bilo treba dati prednost dobavnim verigam, proizvodnim območjem in državam proizvodnje, kadar začetni pregled informacij, ki so na voljo gospodarskemu subjektu, kaže na večje tveganje neskladnosti s členom 3(b). Nasprotno pa se za dobavne verige, proizvodna območja in države proizvodnje, pri katerih začetni pregled razpoložljivih informacij kaže na zanemarljivo tveganje neskladnosti s členom 3(b), od gospodarskih subjektov ne bi smelo zahtevati, da izvedejo poglobljeno zbiranje podatkov. Od gospodarskih subjektov se na primer ne bi smelo zahtevati, da sistematično zberejo celovito pravno dokumentacijo za vsako posamezno zemljiško parcelo, pridobijo posebne vrste dokumentov, kot so posamezne zemljiške pravice, ali pripravijo izčrpen seznam vseh potencialno zadevnih zakonov, pravnih dokumentov ali podatkov.

Začetne informacije, ki so na voljo gospodarskemu subjektu, lahko vključujejo javno dostopne informacije in druge informacije, povezane z območjem proizvodnje ali zadevno dobavno verigo, s katerimi je gospodarski subjekt seznanjen, preden ravna s potrebno skrbnostjo. Pri tem koraku lahko gospodarski subjekt zlasti upošteva razvrstitev države glede na tveganje v skladu s členom 29 uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, ter po potrebi informacije, ki jih objavijo mednarodne organizacije, kot so svetovni kazalniki upravljanja Svetovne banke, in javna poročila o državi ali območju proizvodnje ali ustreznih dobavnih verigah, povezanih s proizvodnjo zadevnih primarnih proizvodov.

Obveznost zbiranja dokumentov ali drugih informacij je odvisna od različnih regulativnih ureditev držav. Zato bi bilo treba obveznost razumeti tako, da po potrebi vključuje:

- uradne dokumente, ki jih izdajo organi držav, kot so na primer upravna dovoljenja, na primer iz uradnih registrov in platform, ki jih vzpostavijo in upravljajo organi držav,
- dokumente, iz katerih so razvidne pogodbene obveznosti, vključno s pogodbami in sporazumi z domorodnimi ljudstvi ali lokalnimi skupnostmi;
- dodatne informacije, izdane v okviru javnega in zasebnega certificiranja ali drugih shem neodvisnega preverjanja;

- sodne odločbe;
- presoje vplivov, načrte upravljanja, poročila o okoljski presoji.

To vključuje informacije v zvezi s katero koli ureditvijo, ki podeljuje pravico do uporabe zadevnega območja za namene proizvodnje zadevnega primarnega proizvoda. Ali je potrebna zemljiška pravica ali druga dokumentacija v zvezi z ureditvijo, je odvisno od nacionalne zakonodaje. Če se v skladu z nacionalno zakonodajo za proizvodnjo in trženje kmetijskih proizvodov ne zahteva posedovanje zemljiške pravice, se ta v skladu z uredbo o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, ne zahteva.

Koristni so lahko tudi naslednji dodatni dokumenti:

- dokumenti o politikah in kodeksih ravnanja podjetij,
- prostovoljna samoprijava proizvajalcev zadevnih primarnih proizvodov, v kateri proizvajalec izjavi, da je bil izdelek proizveden v skladu z zakonodajo države proizvodnje,
- sporazumi o družbeni odgovornosti med zasebnimi akterji in imetniki pravic tretjih strani,
- posebna poročila o zahtevkih za zemljiško posest in pravice ter sporih.

Informacije, vključno z dokumenti in podatki, se lahko zbirajo v tiskani ali elektronski obliki.

Pomembno je upoštevati, da je treba informacije, vključno z dokumenti in podatki, zbrati v skladu s členom 9(1), točka (h), uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, tudi za namene ocene tveganja (člen 10 zadevne uredbe), česar ne bi smeli obravnavati kot neodvisno zahtevo, razen če se proizvod v celoti nabavlja iz držav ali delov držav z nizkim tveganjem. V primeru nabavljanja v celoti iz držav z nizkim tveganjem ali delov teh držav morajo gospodarski subjekti v skladu s členom 13 uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, izvesti le naslednje korake, ki opisujejo oceno tveganja, če gospodarski subjekti pridobijo informacije, ki kažejo na tveganje neskladnosti ali izogibanja, ali se z njimi seznanijo.

V skladu s členom 10(1) uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, je treba zbrane informacije oceniti kot celoto, da se zagotovi sledljivost in skladnost v celotni dobavni verigi. Vse informacije je treba analizirati in preveriti, kar pomeni, da morajo biti gospodarski subjekti sposobni oceniti vsebino in zanesljivost zbranih dokumentov ter razumeti povezave med različnimi informacijami v različnih dokumentih. Običajno bi moral gospodarski subjekt v okviru ocene preveriti:

- ali so različni dokumenti skladni med seboj in z drugimi razpoložljivimi informacijami,
- kaj točno dokazuje vsak dokument,
- na katerem sistemu (npr. nadzor s strani organov, neodvisna revizija itd.) temelji dokument,
- zanesljivost in veljavnost vsakega dokumenta, kar pomeni verjetnost, da bo ponarejen ali izdan nezakonito.

Gospodarski subjekti bi morali sprejeti razumne ukrepe, da se prepričajo, da so taki dokumenti pristni, odvisno od njihove ocene splošnega stanja v državi proizvodnje. V zvezi s tem bi moral gospodarski subjekt upoštevati tudi tveganje korupcije (npr. podkupovanje, nedovoljeno dogovarjanje ali goljufije). Različni viri zagotavljajo splošno dostopne informacije o stopnji korupcije v državi ali nacionalni regiji, na primer indeks zaznave korupcije organizacije Transparency International ali drugi podobni priznani mednarodni indeksi ali ustrezne informacije ⁽¹⁴⁾.

V primerih, ko se stopnja korupcije šteje za visoko, to lahko pomeni, da dokumentov ni mogoče šteti za zanesljive, zato se lahko zahteva dodatno preverjanje. V takih primerih je pri preverjanju dokumentov potrebna posebna previdnost, saj lahko obstaja razlog za dvom o njihovi verodostojnosti.

Poleg uporabe priznanih mednarodnih indeksov bi lahko gospodarski subjekti preverili sezname pogojev in ranljivosti, vključno s predhodnimi dokazi o koruptivnem ravnanju, ki kažejo na višje tveganje – in bi zato zahtevali višjo raven nadzora. Primeri takih dodatnih dokazov lahko vključujejo sheme neodvisnega preverjanja (glej oddelek 10 teh smernic), neodvisne ali samoizvedene revizije ali uporabo tehnologij/forenzičnih metod za sledenje zadevnim proizvodom, ki lahko pomagajo razkriti znake korupcije ali nepravilnosti.

⁽¹⁴⁾ Za uporabo takih indeksov glej tudi poglavje 4 Obvestila Komisije z dne 12. februarja 2016, C(2016) 755 final (Smernice za uredbo EU o lesu).

Ravnanje s potrebno skrbnostjo gospodarskih subjektov in dejavnosti izvrševanja pristojnih organov se lahko podprejo s podatkovno analitiko in orodji, ki temeljijo na umetni inteligenci, za prednostno razvrščanje, preverjanje doslednosti dokumentov in izpostavljanje morebitnih nepravilnosti. Vendar končno odgovornost za skladnost nosijo gospodarski subjekti in pristojni organi ne glede na uporabo takih digitalnih orodij.

7. PROIZVODI, VKLJUČENI V PODROČJE UPORABE

a) Pojasnilo – Embalaža in embalažni materiali

Zadevna zakonodaja:

Uredba o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov – člen 2 – Opredelitve pojmov; Priloga I k uredbi o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov

Priloga I k uredbi o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, določa seznam zadevnih primarnih in drugih proizvodov, kot so razvrščeni v kombinirani nomenklaturi iz Priloge I k Uredbi Sveta (EGS) št. 2658/87 ⁽¹³⁾.

Oznaka HS 4819 zajema: „*Škatle, zaboji, kasete, vreče in drugi izdelki za pakiranje, iz papirja, kartona, celulozne vate ali koprene iz celuloznih vlaken; kartonažni izdelki, iz papirja ali kartona, ki se uporabljajo v pisarnah, trgovinah ali podobno*“.

- Če se kateri koli od zgoraj navedenih izdelkov da na trg ali izvozi kot samostojni proizvod in ne kot pakiranje za drug izdelek, je zajet v Uredbi, zato se uporabljajo obveznosti iz uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov.
- Če se material za pakiranje ali izdelki za pakiranje, ki so uvrščeni pod oznako HS 4819, uporabljajo za „podporo, zaščito ali nošenje“ drugega proizvoda, jih Uredba *ne* zajema.

Oznaka HS 4415 zajema: „*zaboji za pakiranje, škatle, gajbe, sodi in podobna embalaža za pakiranje, iz lesa; koluti (tulci) za kable iz lesa; palete, zabojaste palete in druge nakladalne plošče iz lesa; paletne prirobnice iz lesa*“.

- Če se kateri koli od zgoraj navedenih izdelkov da na trg ali izvozi kot samostojni proizvod, je zajet v Uredbi, zato se uporabljajo obveznosti iz uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov.
- Proizvodov pod oznako 4415, ki se uporabljajo *izključno* kot material za pakiranje ali izdelki za pakiranje za podporo, zaščito ali nošenje drugega proizvoda, danega na trg, uredba o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, *ne* zajema.

Glede materiala za pakiranje velja enako za oznake HS 4401, 4405, 4416.

Znotraj teh kategorij obstaja nadaljnja razlika med materialom za pakiranje in izdelki za pakiranje za enkratno uporabo na eni strani ter materialom za pakiranje in izdelki za pakiranje, ki so jasno primerni za večkratno uporabo, na drugi strani:

- Material za pakiranje in izdelki za pakiranje za enkratno uporabo, ki se uporabljajo *izključno* za podporo, zaščito ali nošenje drugega proizvoda, ki je dostopen na trgu ali izvožen in predstavljen skupaj s tem proizvodom, niso zajeti v uredbi o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, kadar se uporabljajo v ta namen.
- Material za pakiranje in izdelki za pakiranje, ki so jasno primerni za večkratno uporabo in se uporabljajo *izključno* za podporo, zaščito ali nošenje drugega proizvoda, ki je dostopen na trgu ali izvožen in predstavljen skupaj s tem proizvodom, niso zajeti z uredbo o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, od trenutka, ko se uporabljajo za ta namen. Paleta na primer ne bi bile zajete z uredbo o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, če bi bile ponovno dostopne na trgu ali izvožene, potem ko bi bile uporabljene za podporo, zaščito ali nošenje drugega proizvoda.

⁽¹³⁾ Uredba Sveta (EGS) št. 2658/87 z dne 23. julija 1987 o tarifni in statistični nomenklaturi ter skupni carinski tarifi (UL L 256, 7.9.1987, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1987/2658/oj>).

Znotraj teh kategorij je potrebno nadaljnje razlikovanje med embalažo, za katero se šteje, da daje proizvodu „bistveni značaj“, in embalažo, ki je posebej oblikovana in prirejena za določen proizvod, vendar ni sestavni del samega proizvoda. Splošno pravilo št. 5 o razlagi kombinirane nomenklature ⁽¹⁶⁾ iz Uredbe (EGS) št. 2658/87 pojasnjuje te razlike, primeri pa so predstavljeni v nadaljevanju. Izdelkom za pakiranje z „bistvenim značajem“ se dodeli lastna oznaka HS in so uvrščeni neodvisno od proizvoda, ki ga vsebujejo – ti izdelki za pakiranje spadajo na področje uporabe Uredbe; izdelkom za pakiranje, ki so posebej oblikovani in prirejani za določen proizvod, pa se dodeli oznaka HS proizvoda, ki ga vsebujejo, če so primerni za dolgotrajno rabo, predloženi skupaj s proizvodi, za katere so namenjeni, in takšni, ki se običajno prodajajo skupaj z njimi – ti izdelki za pakiranje ne spadajo na področje uporabe Uredbe (splošno pravilo 5a). Običajna embalaža, kot so embalažni materiali in izdelki za pakiranje ⁽⁷⁾, ki se predloži tako, da so v njej embalirani proizvodi, se uvršča skupaj s temi proizvodi, če je takšna, ki se običajno uporablja za embaliranje teh proizvodov, kar pomeni, da ne spada na področje uporabe Uredbe (splošno pravilo 5b). Papir ali drugi materiali za zavijanje bi se morali šteti za sestavni del proizvoda, če je njihov namen zaščititi, prenašati ali prevažati proizvod.

Vendar bodo ta dodatna razlikovanja verjetno pomembna le za majhen delež blaga, za katerega velja Uredba.

Če povzamemo, Uredba velja za naslednje:

- material za pakiranje ali izdelke za pakiranje, ki se dajo na trg ali se omogoči njihova dostopnost na trgu ali se izvozijo kot samostojni proizvodi;
- izdelke za pakiranje, ki dajejo proizvodu njegov bistveni značaj.

Uredba ne velja za naslednje:

- material za pakiranje in izdelke za pakiranje za enkratno uporabo, ki so predstavljeni skupaj z blagom in se uporabljajo izključno za podporo, zaščito ali nošenje drugega proizvoda;
- material za pakiranje in izdelke za pakiranje, ki so jasno primerni za večkratno uporabo, ki so predstavljeni skupaj z blagom in se uporabljajo izključno za podporo, zaščito ali nošenje drugega proizvoda od trenutka, ko se uporabijo za ta namen, in naprej.

b) **Pojasnilo – odpadki ter predelani in recikrirani proizvodi**

Zadevna zakonodaja:

Uredba o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov – uvodna izjava (40); Priloga I k uredbi o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov; Direktiva 2008/98/ES – člen 3(1)

Gospodarski subjekti, gospodarski subjekti nižje v prodajni verigi in trgovci lahko v okviru svojih gospodarskih dejavnosti ravnaajo s proizvodi, ki so zaključili svoj življenjski cikel in bi bili sicer odstranjeni kot odpadki. Odpadek pomeni vsako snov ali predmet, ki ga imetnik zavrže ali namerava ali mora zavreči (člen 3(1) Direktive 2008/98/ES). Taki proizvodi so izključeni s področja uporabe uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov. To pomeni, da so taki gospodarski subjekti, gospodarski subjekti nižje v prodajni verigi in trgovci v teh primerih izvzeti iz obveznosti iz uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov.

To izvzete se uporablja za blago, ki je bilo v celoti proizvedeno iz materiala, ki je zaključil svoj življenjski cikel in bi bil sicer zavržen kot odpadke (npr. les, pridobljen iz razgrajenih zgradb, ali blago, izdelano iz olupkov kavni čiščenj).

Ta izjema **ne velja** za stranske proizvode proizvodnega procesa, ki vključujejo material, ki ni odpadke v smislu snovi ali predmeta, ki bi ga imetnik zavržel ali bi ga nameraval ali moral zavreči.

V naslednjih odgovorih na vprašanja so pojasnjeni primeri praktične uporabe:

1. vprašanje: Ali Uredba velja za lesne sekance in žagovino, ki se proizvajajo kot stranski proizvodi pri žaganju?

Da, ti spadajo na področje uporabe pod oznako HS 4401, za katero velja uredba o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov. Razlog je v tem, da se lesni sekanci in žagovina lahko uporabljajo kot les za gorivo in zato niso zaključili svojega življenjskega cikla. Izjema bi bili lesni sekanci/žagovina, ki se uporabljajo izključno kot material za pakiranje za podporo, zaščito ali nošenje drugega proizvoda.

⁽¹⁶⁾ Pojasnjevalne opombe kombinirane nomenklature Evropske unije (UL C 119, 29.3.2019, str. 1).

2. vprašanje: Ali Uredba velja za pohištvo, izdelano iz lesa, pridobljenega po rušenju hiše?

Ne, če so ti proizvodi v celoti izdelani iz materiala, ki je zaključil svoj življenjski cikel in bi bil sicer zavržen kot odpadki, zanje Uredba ne velja. Če pa proizvodi vsebujejo kakršno koli količino nerekiciranega materiala, bi zanj Uredba veljala.

3. vprašanje: Ali Uredba velja za proizvode iz recikliranega ali predelanega materiala?

Ne, če so zadevni proizvodi v celoti izdelani iz recikliranega materiala, zanje uredba o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, ne velja. Če pa zadevni proizvodi vsebujejo kakršno koli količino nerekiciranega ali nepredelanega materiala, za to količino Uredba velja; primera sta čista celuloza v proizvodnji papirja in les, ki se uporablja za popravilo palet.

4. vprašanje: Ali Uredba velja za kurilne pelete, izdelane iz praznih grozdov palmovih sadežev ali lupin palmovih jedrc?

Da, če so prazni grozdi palmovih sadežev in lupine palmovih jedrc, tudi v obliki peletov, uvrščeni med trdne stranske proizvode pri ekstrakciji palmovega olja, so iz njih izdelani kurilni peleti zajeti pod oznako HS 2306 60 v Prilogi I k uredbi o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov. Uredba ne velja za kurilne pelete, če so v celoti izdelani iz materialov, uvrščenih med odpadke.

5. vprašanje: Ali Uredba velja za uporabljene kavne usedline za uporabo v izdelkih za osebno higieno ali gnojilih?

Ne, če so usedline na primer odpadki iz kavarne in bi bili sicer zavrženi.

6. vprašanje: Ali Uredba velja za ogrodja ali karkase obnovljenih pnevmatik?

Ogrodja in karkase rabljenih pnevmatik, ki se običajno uporabljajo za obnovitev pnevmatik, ne spadajo na področje uporabe Uredbe, obnovljene pnevmatike pa spadajo na področje uporabe Uredbe le, kar zadeva novo gumijasto tekalno plast, ki se namesti na karkase in ogrodja.

7. vprašanje: Ali so zadevni proizvodi zajeti v uredbi o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, če so proizvedeni iz nezadevnih primarnih proizvodov?

Uredba se ne uporablja za proizvode, ki so izdelani iz nezadevnih primarnih proizvodov, tudi če ti proizvodi spadajo v isto kombinirano nomenklaturu kot zadevni proizvodi iz zadevnih primarnih proizvodov. Uredba se uporablja samo za zadevne proizvode, izdelane iz zadevnih primarnih proizvodov.

To velja na primer za:

- (i) govedo iz rodu *Bos* in njegovih podrodov: *Bos*, *Bibos*, *Novibos*, in *Poephagus*, ki se uvrščajo pod tarifni podštevilki HS 0102 21 in 0102 29, spadajo na področje uporabe uredbe EU o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, medtem ko bivol (*Syncerus genus*) ali bizon (*Bison genus*) ali katero koli drugo živo govedo ne spada na področje uporabe uredbe EU o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov;
- (ii) palmovo olje iz vrste oljne palme *Elaeis* spp. (vključno z *Elaeis guineensis*) spada na področje uporabe uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, vendar olje babassu palme iz rodu *Attalea* spp. (vključno z *Attalea speciosa*) in druga rastlinska olja iz drugih vrst palm ne spadajo na področje uporabe uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov;
- (iii) guma iz *Hevea brasiliensis* spada na področje uporabe, medtem ko pa balata, gutaperča, gvajak, čikl in podobne naravne gume, proizvedene z drugimi vrstami, ne spadajo na področje uporabe uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, kot tudi ne proizvodi iz sintetičnega kavčuka;
- (iv) lesni proizvodi spadajo na področje uporabe uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, ne pa tudi proizvodi iz rotanga, bambusa in drugih lesnih materialov.

8. REDNO VZDRŽEVANJE SISTEMA POTREBNE SKRBNOSTI

Zadevna zakonodaja:

Uredba o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov – člen 12 – Vzpostavitev in vzdrževanje sistemov potrebne skrbnosti, poročanje in vodenje evidenc

Gospodarski subjekti, vključno z mikro ali malimi primarnimi gospodarskimi subjekti, morajo za ravnanje s potrebno skrbnostjo v skladu s členom 8 vzpostaviti in posodabljeni okvir za dokumentiranje, analiziranje, preverjanje in poročanje o postopkih in ukrepih (v nadaljnjem besedilu: sistem potrebne skrbnosti). Cilj potrebne skrbnosti v skladu z uredbo o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, je doseči zahtevane rezultate z evidentiranjem doslednih postopkov v poslovanju podjetij. Pomembno je, da gospodarski subjekt v skladu s členom 12(2) vsaj **enkrat letno pregleda svoj sistem potrebne skrbnosti**, da zagotovi, da odgovorni upoštevajo postopke, ki se uporabljajo zanje, da so vzpostavljeni postopki učinkoviti in da se doseže zahtevani rezultat. Gospodarski subjekti bi morali sistem potrebne skrbnosti tudi posodobiti, če se med pregledom ali na kateri koli drugi točki seznanijo z novimi dogodki, ki bi lahko vplivali na cilje sistema potrebne skrbnosti, kot sta učinkovitost in celovitost korakov ali postopkov v sistemu. Vsakršne posodobitve sistema potrebne skrbnosti je treba evidentirati, evidence pa hraniti pet let.

Pregled lahko opravi oseba iz organizacije gospodarskega subjekta (ki bi morala biti neodvisna od tistih, ki izvajajo postopke) ali zunanji organ. V pregledu bi bilo treba ugotoviti morebitne šibke točke in pomanjkljivosti, vodstvo gospodarskega subjekta pa bi moralo določiti roke za njihovo obravnavo.

V primeru, da se sistem potrebne skrbnosti nanaša na posamezen zadevni proizvod, bi bilo treba pri pregledu na primer preveriti, ali obstajajo dokumentirani postopki:

- za zbiranje in evidentiranje informacij, podatkov in dokumentov, potrebnih za dokazovanje skladnosti;
- za oceno tveganja zadevnega proizvoda ali katerega koli sestavnega dela zadevnega proizvoda, ki vsebuje zadevne proizvode ali zadevne primarne proizvode, ki povzročajo krčenje gozdov ali niso bili proizvedeni v skladu z zadevno zakonodajo države proizvodnje;
- ki opisujejo predlagane ukrepe, ki jih je treba sprejeti v skladu s stopnjo tveganja.

Pri pregledu bi bilo treba tudi preveriti, ali tisti, ki so odgovorni za izvedbo vsakega koraka v postopkih, razumejo in izvajajo vsak korak ter ali obstajajo ustrezne kontrole, ki zagotavljajo, da so postopki v praksi učinkoviti (tj. da odkrijejo zadevne proizvode, ki predstavljajo nezanemarljivo tveganje neskladnosti in jih posledično izključijo). Dobra praksa kaže, da je za evidentiranje pregleda treba korake in rezultate pregleda dokumentirati.

9. SESTAVLJENI PROIZVODI

Zadevna zakonodaja:

Uredba o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov – člen 4 – Obveznosti gospodarskih subjektov; člen 9 – Zahteve glede informacij; člen 33 – Informacijski sistem

Gospodarski subjekti, gospodarski subjekti nižje v verigi in trgovci lahko ravnaajo z zadevnimi proizvodi, kot so navedeni v Prilogi I k uredbi o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, in ki vsebujejo ali so delno izdelani iz drugih zadevnih proizvodov ali zadevnih primarnih proizvodov. V praksi se ti včasih imenujejo „sestavljene proizvodi“, čeprav to ni pravni izraz, ki se uporablja v uredbi o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov.

Uredba o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, določa pravila za zagotovitev, da se zadevni primarni in zadevni proizvodi, ki jih vsebujejo proizvodi ali iz katerih so slednji proizvedeni, ustrezno ugotovijo med postopkom potrebne skrbnosti gospodarskega subjekta v skladu s členom 8. To je potrebno za zagotovitev, da so vsi zadevni proizvodi skladni z Uredbo.

Gospodarski subjekti morajo zahteve glede informacij iz člena 9 izpolniti v okviru svoje potrebne skrbnosti za zadevne proizvode, ki jih dajejo na trg ali izvažajo z njega. V nekaterih primerih je morda težko opredeliti vrste, poreklo in geolokacije zadevnih primarnih proizvodov, ki jih vsebujejo zadevni proizvodi, zlasti za rekonstituirane proizvode, kot so papir, vlaknene plošče in iverne plošče, ali za visoko predelane proizvode, kot so živila, ki vsebujejo kakav, vendar so te informacije potrebne za dajanje proizvodov na trg ali izvoz. Za več informacij glej infografiko dobavne verige iz uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov.

Če zadevni proizvodi vsebujejo druge zadevne proizvode ali so iz njih proizvedeni (kot so našeti v Prilogi I k uredbi o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov), za katere se ni izvedla potrebna skrbnost, mora poleg tega gospodarski subjekt pri dajanju na trg Unije ali izvozu zadevnih proizvodov izvesti potrebno skrbnost v zvezi s temi deli zadevnega proizvoda.

Sestavljeni proizvodi lahko vsebujejo več zadevnih proizvodov, ki so navedeni pod različnimi primarnimi proizvodi. Čokoladna ploščica [HS 1806] lahko na primer vsebuje proizvode, pridobljene iz kakava (kakav v prahu [HS 1805] in kakavovo maslo [HS 1804]) ter oljne palme (palmovo olje [HS 1511]). V takih primerih bo moral gospodarski subjekt, ki daje proizvod na trg EU ali ga izvažajo s trga EU, s potrebno skrbnostjo ravnati le v zvezi z zadevnimi proizvodi, navedenimi pod primarnim proizvodom, ki se šteje kot ustrezen v Prilogi I k uredbi o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov. V primeru čokoladnih tablic [HS 1806] je z njimi povezan zadevni proizvod kakav. To pomeni, da obveznost potrebne skrbnosti in zahteve glede informacij veljajo le za zadevne proizvode, ki so navedeni v desnem stolpcu Priloge I pod zadevnim proizvodom, ki ga čokoladna ploščica vsebuje ali ki je bil uporabljen pri njeni proizvodnji; v tem primeru gre za kakav v prahu in kakavovo maslo pod primarnim proizvodom „kakav“.

Zahteve glede informacij

Gospodarski subjekti morajo zaradi potrebne skrbnosti v skladu s členom 8 v opis svojih zadevnih proizvodov, v skladu z zahtevami glede informacij iz člena 9, vključiti zadevne primarne proizvode ali druge zadevne proizvode, ki jih njihovi zadevni proizvodi vsebujejo ali ki se uporabljajo za proizvodnjo navedenih proizvodov.

To pomeni, da morajo gospodarski subjekti zbirati informacije o prisotnosti zadevnega primarnega proizvoda v zadevnih proizvodih, ki jih dajejo na trg ali izvažajo. Te informacije vključujejo geolokacijo zemljišč ali, kadar je ustrezno v primeru mikro ali malih primarnih gospodarskih subjektov, poštni naslov, ki ustreza geografski lokaciji zadevnih zemljišč ali obratov, kjer je bil proizveden zadevni primarni proizvod, ki ga vsebujejo zadevni proizvodi ali se uporablja za njihovo proizvodnjo, skupaj z dodatnimi informacijami iz člena 9(1). V skladu s členom 9 gospodarski subjekti za izpolnitev zahtev glede informacij o geolokaciji za svoje zadevne proizvode vključijo:

- geolokacijo (ali, kadar je ustrezno v primeru mikro ali malih primarnih gospodarskih subjektov, poštni naslov) vseh zemljišč, kjer je bil proizveden zadevni primarni proizvod, ki ga zadevni proizvodi vsebujejo ali so bili iz njih proizvedeni, in
- datum ali časovni razpon proizvodnje.

Kadar zadevni proizvod vsebuje zadevni primarni proizvod, proizveden na različnih zemljiščih, ali je bil iz njega proizveden, je treba navesti geolokacijo ali, kadar je ustrezno v primeru mikro ali malih primarnih gospodarskih subjektov, poštni naslov vseh različnih zemljišč. Za zadevne proizvode, ki vsebujejo govedo ali so bili proizvedeni iz njega, se geolokacija ali, kadar je ustrezno v primeru mikro ali malih primarnih gospodarskih subjektov, poštni naslov v skladu s členom 2(29) nanaša na vse prostore ali objekte, povezane z vzrejo goveda, kar vključuje kraj rojstva in, če je ustrezno, kmetije, na katerih je bilo rejeno – v primeru reje na prostem, vsako okolje ali kraj, kjer je začasno ali stalno nastanjena živina – do zakola.

Če pride do krčenja ali degradacije gozdov na katerem koli zemljišču, ki je opredeljeno za katerega koli od zadevnih proizvodov v zadevnem proizvodu, ki je „sestavljeni proizvod“, tega proizvoda ni mogoče dati na trg, omogočiti njegove dostopnosti na trgu ali izvoziti (člen 9(1)(d)).

Poleg tega se v skladu s členom 9 zahteva splošno ime in polno znanstveno ime vseh vrst za zadevne proizvode, ki vsebujejo les ali so bili iz njega proizvedeni. Ta določba se nanaša na vse zadevne proizvode, navedene pod primarnim proizvodom „Les“ v Prilogi I. V nekaterih primerih je morda težko opredeliti vse vrste znotraj vsake ustreznega sestavnega dela pri visoko predelanih sestavljenih proizvodih, kot so iverne plošče ali papir. Če pa se npr. vrste lesa, ki se uporablja za proizvodnjo proizvoda, razlikujejo, bo moral gospodarski subjekt predložiti seznam vseh vrst lesa, ki so bile morda uporabljene za proizvodnjo lesnega proizvoda. Vrste bi morale biti navedene v skladu z mednarodno sprejetimi nomenklaturami za les (npr. DIN EN 13556 z dne 1. oktobra 2003 o „nomenklaturi lesa, ki se uporablja v Evropi“).

10. VLOGA SISTEMOV CERTIFICIRANJA IN NEODVISNEGA PREVERJANJA PRI OCENJEVANJU IN ZMANJŠEVANJU TVEGANJA

Zadevna zakonodaja:

Uredba o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov – uvodna izjava (52); člen 10(2)(n) – Ocena tveganja;

Sistemi certificiranja in neodvisno preverjeni sistemi se pogosto uporabljajo za izpolnjevanje posebnih zahtev strank za zadevne primarne in druge proizvode. To lahko vključuje standard, ki opisuje prakse, ki jih je treba izvajati med proizvodnjo certificiranih primarnih proizvodov, ter vključuje načela, merila in kazalnike; zahteve za preverjanje skladnosti s standardom in podeljevanje certifikatov; ter ločeno certificiranje nadzorne verige, da se v celotni dobavni verigi zagotovi, da proizvod vsebuje samo (ali v nekaterih primerih določen odstotek) certificiran material ali neodvisno preverjen material od opredeljenih in certificiranih ali neodvisno preverjenih proizvajalcev.

Uredba priznava, da lahko certificiranje in drugi neodvisno preverjeni sistemi zagotovijo koristne informacije o skladnosti z Uredbo pri oceni tveganja na podlagi člena 10, in sicer s podpiranjem dokazov, da so proizvodi zakoniti in ne povzročajo krčenja gozdov. Za to velja pogoj, da te informacije izpolnjujejo ustrezne zahteve iz člena 9, kot je določeno v členu 10(2)(n).

Sisteme certificiranja in neodvisno preverjene sisteme namreč upravlja organizacija, ki ni udeležena v proizvodnji ali dobavni verigi zadevnega primarnega proizvoda. Poleg tega se nekatere od teh sistemov pogosto uporablja za preverjanje, ali se upoštevajo nekateri standardi ali pravila, vendar ne vključujejo nujno tudi certificiranja samega proizvoda.

Te smernice so namenjene predvsem deležnikom, ki razmišljajo o uporabi sistemov certificiranja ali neodvisno preverjenih sistemov glede na njihovo potencialno dodano vrednost pri zagotavljanju dopolnilnih informacij, kot so geolokacijske koordinate, in podpiranju ocene tveganja gospodarskih subjektov, ki jo izvedejo v okviru izvajanja potrebne skrbnosti, da so zadevni proizvodi zakoniti in ne povzročajo krčenja gozdov. Uredba o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, ne zavezuje: (1) gospodarskih subjektov, da uporabljajo take sisteme, (2) proizvajalcev, da jih uporabijo, in (3) držav proizvajalk, da razvijejo take sisteme. Uporaba sistemov neodvisnega preverjanja ni pravna zahteva, ampak prostovoljna odločitev gospodarskega subjekta. Če se gospodarski subjekti odločijo za uporabo teh sistemov, so te smernice zasnovane tako, da jim pomagajo oceniti, v kolikšni meri lahko ti sistemi podpirajo izpolnjevanje zahtev iz uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov.

Sistemi certificiranja in neodvisno preverjeni sistemi imajo lahko pomembno vlogo pri spodbujanju trajnostnih kmetijskih in gozdarskih praks ter odgovornega nabavljanja, spodbujanju preglednosti dobavne verige in olajševanju skladnosti. Opozoriti je treba, da sistemi samoprijave, ki se ne opirajo na postopke potrjevanja s strani tretjih oseb, ne spadajo na področje uporabe teh smernic in so glede na svojo opredelitev manj zanesljivi zaradi pomanjkanja neodvisnosti in nepristranskosti.

Te smernice so pomembne tudi za pristojne nacionalne organe, saj poudarjajo, da se taki sistemi sicer lahko uporabijo v postopku ocene tveganja iz člena 10, vendar ne morejo nadomestiti odgovornosti gospodarskega subjekta v zvezi s potrebno skrbnostjo v skladu s členom 8. To pomeni, da uporaba takih sistemov ne pomeni „bianco menice“, saj mora gospodarski subjekt še vedno izvajati potrebno skrbnost in odgovarjati, če ne izpolnjuje zahtev glede potrebne skrbnosti iz uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov.

Sistemi so zelo raznoliki glede na njihovo področje uporabe, cilje, strukturo in načine delovanja. Eno pomembno razlikovanje je v tem, (1) ali se zanašajo na postopek potrjevanja s strani tretje osebe, s čimer se na eni strani združujejo v sisteme certificiranja in neodvisnega preverjanja in (2) sisteme samoprijave na drugi strani. Slednji ne spadajo na področje uporabe teh smernic in so glede na svojo opredelitev manj zanesljivi zaradi pomanjkanja neodvisnosti in nepristranskosti.

a) Vloga sistemov certificiranja in sistemov neodvisnega preverjanja

Gospodarski subjekt bi moral pri presoji, ali naj v postopku ocene tveganja iz člena 10 za dokazovanje, da je proizvod zakonit in ne povzroča krčenja gozdov, uporabi informacije iz sistema certificiranja ali neodvisno preverjenega sistema, najprej ugotoviti, ali so standardi sistema v skladu z zadevnimi določbami uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov. Pri tem je treba poudariti, da lahko gospodarski subjekti uporabljajo tudi sisteme neodvisnega preverjanja ali sisteme certificiranja za izpolnjevanje le nekaterih zahtev iz Uredbe.

Sistemi certificiranja in neodvisnega preverjanja na splošno zahtevajo, da so tretje organizacije v postopku akreditacije, ki določa standarde za znanja in spretnosti revizorjev ter sisteme, ki jih morajo organizacije za certificiranje upoštevati, sposobne dokazati, da imajo kvalifikacije za izvajanje ocen. Certificirani ali preverjeni proizvodi so običajno opremljeni z etiketo, na kateri so ime in vrsta organizacije za certificiranje ali preverjanje ter zahteve za revizijski postopek. Sistem lahko zahteva tudi, da partnerji te informacije vključijo v uradne dokumente, priložene k pošiljki. Te organizacije bodo običajno lahko zagotovile informacije o obsegu certificiranja in načinu njegove uporabe v državi proizvodnje zadevnih proizvodov, vključno s podrobnostmi o naravi in pogostosti revizij na terenu.

Sistemi certificiranja in neodvisnega preverjanja se lahko ocenijo v skladu s tremi glavnimi elementi: (1) „relevantni standardi“, tj. operativna zahteva, obseg, postopki, politike za družbe, ki sodelujejo v teh sistemih; (2) „izvajanje v okviru sistemov“, tj. v kolikšni meri se standardi izvajajo, vključno z uvedbo potrebnih ukrepov za zagotavljanje skladnosti, tudi z revizijami; ter (3) „značilnosti upravljanja“ / ocena verodostojnosti sistema, kot so preglednost, jamstveni postopki, nadzor itd. Gospodarski subjekt bi moral te informacije redno pretehtati, zlasti v zvezi z zahtevami iz uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov.

Kar zadeva te zahteve, bi moral gospodarski subjekt, če je to pomembno za informacije, pridobljene iz sistema certificiranja ali neodvisnega preverjanja, v okviru točke (1) „relevantni standardi“ pregledati naslednje vidike sistemov certificiranja ali neodvisnega preverjanja:

- veljavnost, pristnost in ustreznost obsega certificiranja ali neodvisnega preverjanja (npr. ali zajema zadevne primarne in druge proizvode, ki jih ureja uredba EU o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov),
- vključenost in skladnost z ustreznimi pravnimi zahtevami, kot sta uskladitev z opredelitvijo pojma „ne povzroča krčenja gozdov“, in presečni datum 31. december 2020, kot je določeno v členih 2 in 3 uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov,
- oceno tveganja neskladnosti v zvezi z zakonitostjo in zahtevami za zadevni proizvod o nepovzročanju krčenja gozdov,
- sledljivost zadevnih proizvodov, vključno z izsleditvijo geolokacije vse do zemljišča,
- možnost mešanja materiala znanega in neznanega porekla v modelu nadzorne verige (kar ni sprejemljivo v skladu z uredbo o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov) ⁽¹⁷⁾. Zadevni proizvod s certifikacijo nadzorne verige lahko vsebuje tudi mešanico certificiranega in necertificiranega materiala iz različnih virov, za katerega je treba pridobiti informacije o tem, ali so bili opravljeni pregledi necertificiranega deleža in ali ti pregledi zagotavljajo ustrezna dokazila o skladnosti z zahtevami iz uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov. Zato je treba postopek potrebne skrbnosti opraviti za zadevni proizvod v celoti,
- možnost uporabe masne bilance, kadar se skladni proizvodi mešajo s proizvodi neznanega porekla (kar ni sprejemljivo v skladu z uredbo o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov) ⁽¹⁸⁾,
- zmožnost sistema za zagotavljanje zahtevanih informacij skupaj z dokazi, ki so „dovolj prepričljivi in preverljivi“, kot je določeno v členu 9.

V okviru točke 2) „izvajanje sistemov“ bi morali gospodarski subjekti obravnavati:

- dostopnost informacij v zvezi z upravljanjem sistema, sodelovanjem deležnikov v sistemu in povzetki revizij,

⁽¹⁷⁾ Nekateri sistemi omogočajo certificiranje, kadar določen odstotek zadevnega proizvoda, ki je običajno naveden na etiketi, izpolnjuje celoten standard certificiranja. V teh primerih je pomembno, da gospodarski subjekt pridobi informacije o tem, ali so bili opravljeni pregledi necertificiranega deleža in zagotavljajo ustrezna dokazila o skladnosti z geolokacijo in elementom, da se ne povzroča krčenje gozdov, tudi za necertificirani del.

⁽¹⁸⁾ Nekateri sistemi omogočajo certificiranje, kadar se uporabljajo nadzorne verige za masno bilanco. Vendar taki mešani proizvodi niso skladni z uredbo o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov. V skladu z navedeno uredbo so dovoljeni le proizvodi, ki so povsem skladni z zgoraj navedenimi elementi, razen mešanih proizvodov, ki temeljijo na določenih odstotkih ali nadzornih verigah za masno bilanco.

- brezplačno in javno dostopno podatkovno zbirko o imetnikih certifikatov, njihovem obsegu, veljavnosti, datumu začasnega preklica ali ukinitve certifikacijskega statusa in povezanih revizijskih poročilih,
- pregledne redne, naključne in neodvisne preglede (vključno z revizijami) skladnosti sistema certificiranja ali neodvisnega preverjanja z lastnimi standardi, pravili in postopki,
- nadzor nad količino in poreklom certificiranih materialov v dobavni verigi, vključno na primer z uporabo atomske ali kemične analize ali analize DNK za preverjanje informacij o sledljivosti proizvodov ali dobavne verige,
- učinkovit nadzor za preverjanje količin v dobavnih verigah ⁽¹⁹⁾,
- uporabo podobnih pečatov/trditev, ki se nanašajo na različne vrste sistemov,
- obstoječa utemeljena poročila o morebitnih pomanjkljivostih ali težavah zadevnega sistema certificiranja ali neodvisno preverjenega sistema v državah porekla zadevnih primarnih ali drugih proizvodov,
- obstoječa utemeljena poročila, ki se nanašajo na določenega proizvajalca ali trgovca, ki uporablja zadevni sistem certificiranja ali neodvisno preverjeni sistem.

V okviru točke 3) „o upravljanju sistemov“ bi morali gospodarski subjekti obravnavati naslednje elemente:

- morebitna nasprotja interesov,
- obseg in ugotovitve nadzora nad goljufijami in korupcijo,
- skladnost sistema certificiranja ali neodvisnega preverjanja z mednarodnimi ali evropskimi standardi (npr. ustreznimi smernicami ISO),
- posledice in sankcioniranje v primeru kršitev ter popravne ukrepe, tudi v smislu začasnega preklica certifikacije, dokler se ne izvedejo popravni ukrepi, pri čemer se upošteva tudi hitrost postopka za preklic in obnovitev pooblastila za izdajo certifikata za proizvode,
- vključitev določb o sodelovanju deležnikov, vključno z omogočanjem in spodbujanjem sodelovanja malih kmetov (če je ustrezno) v sistemu,
- informacije o neodvisnosti organizacij tretjih strani, ki opravljajo ustrezne storitve certificiranja ali preverjanja kot akreditirane organizacije. Na zagotovila ali zastopništva iz sistema, revizorje, pridružene sistemu, ali zunanje revizorje, ki se v okviru sistema najamejo za izvajanje postopkov zagotovil, se ne bi smeli zanašati ločeno ali jih šteti za neizpodbitne. Upoštevati bi bilo treba mnenja drugih zadevnih deležnikov, vključno z udeleženci v sistemu, sindikati delavcev, združenji delavcev in malih kmetov, civilno družbo in nevladnimi organizacijami ter revizijskimi organizacijami in organizacijami za zagotovila tretjih strani, če so razumno na voljo.

b) Ozadje

Sistemi certificiranja in neodvisno preverjeni sistemi so javni ali zasebni, odvisno od njihovega modela upravljanja, ne glede na to, ali jih upravlja vlada ali ne. Lahko so obvezni ali prostovoljni, odvisno od tega, ali so pravno zavezujoči. Gospodarski subjekt zasebne sisteme uporablja prostovoljno, medtem ko je uporaba javnih sistemov, ki jih vzpostavijo države, iz katerih se proizvodi nabavljajo, pogosto (čeprav ne nujno) obvezna. Javni in zasebni sistemi certificiranja in neodvisnega preverjanja so namenjeni priznavanju dobrih okoljskih standardov s certifikacijo, zato so številni pomembno prispevali k bolj trajnostni kmetijski proizvodnji po vsem svetu.

⁽¹⁹⁾ Certifikacija nadzorne verige se lahko uporabi za dokazovanje, da v dobavno verigo ne vstopa neznan ali nedovoljen primarni proizvod. Na splošno temelji na zagotavljanju, da lahko samo dovoljeni primarni in drugi proizvodi vstopijo v dobavno verigo na „kritičnih kontrolnih točkah“ ter da je mogoče proizvodu slediti do njegovega prejšnjega skrbnika (ki mora prav tako imeti certifikat nadzorne verige) namesto do kraja porekla. Proizvod s certifikacijo nadzorne verige lahko vsebuje mešanico certificiranega in drugega dovoljenega materiala iz različnih virov. Pri uporabi certifikacije nadzorne verige bi moral gospodarski subjekt zagotoviti, da vsi materiali izpolnjujejo zahteve iz uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, in da nadzor zadostuje za izključitev neskladnih materialov.

Kljub temu je bilo v oceni učinka pred uredbo o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, ki temelji na drugih relevantnih študijah, opredeljenih več pomislekov v zvezi s takimi sistemi, med drugim da imajo različne ravni preglednosti ter različna pravila, postopke in sisteme zagotavljanja kakovosti, pa tudi v zvezi s spremljanjem, razkritjem in izvrševanjem. V letih njihovega delovanja so bili izraženi tudi pomisleki glede učinkovitosti in integritete sistemov nadzorne verige ter njihove izpostavljenosti goljufijam. Poleg tega je slabost nekaterih zasebnih sistemov pomanjkanje neodvisnih revizij. Ugotovitve v posebni študiji o sistemih certificiranja in preverjanja v gozdarskem sektorju in za lesne proizvode, ki jo je naročila Komisija, so podobne, kažejo pa na pomanjkanje preglednosti in tveganje nepopolnih ali celo zavajajočih informacij ⁽²⁰⁾.

Obvezni javni sistemi preverjanja z zavezujočimi ukrepi lahko vključujejo visoke standarde v smislu obsega in izvajanja. Nadvse pomembno je, da zajemajo vse gospodarske subjekte v državi (vključno z dajanjem na trg in izvozom), da se preprečijo vrzeli in uhajanje, ki jih lahko povzroči prisotnost gospodarskih subjektov, ki niso vključeni v sistem. Omogočajo lahko tudi boljšo integracijo malih kmetov z zagotavljanjem potrebne podpore za premagovanje težav glede stroškov, ki se pogosto dojema kot nepogrešljiva, saj so mala in srednja podjetja zaradi ekonomije obsega v slabšem položaju pri pridobivanju certifikacije kot večji gospodarski subjekti.

Kar zadeva zanesljivost in ustreznost zasebnih in javnih sistemov, bi morali biti vsi veljavni elementi njihovih standardov v skladu z uredbo o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov (bodisi na isti ravni ali nad njo), zlasti kar zadeva opredelitev „ne povzroča krčenja gozdov“, zahtev o geolokaciji ter preglednosti in zakonitosti proizvodnje.

Pri tem je treba opozoriti, da nekateri sistemi ne vključujejo standardov in ocen v zvezi z zakonitostjo proizvodnje zadevnega primarnega proizvoda, zato je morda pomembno preveriti, katere zahteve glede zakonitosti sistemi zajemajo, tako v smislu zakonov, ki jih zajemajo, kot tudi meril ali kazalnikov, na podlagi katerih se ocenjuje skladnost. Sistemi se lahko na primer razlikujejo v opredelitvah, kaj se šteje za ustrezen „zakon“ ali „zakonit“ v državi proizvodnje, ali v kazalnikih, ki jih je treba upoštevati pri oceni tveganja nezakonitosti.

Notranje odločanje in upravljanje, vključno z neposrednim sodelovanjem akterjev v dobavni verigi, ki prosijo za certifikacijo in imajo certifikate ali nabavljajo in uporabljajo certificirane proizvode za izpolnitev zahtev strank, sta prav tako elementa, ki vplivata na izvajanje, izvrševanje in verodostojnost zadevnega sistema.

Za dodatno olajšanje trgovine in skladnosti z uredbo o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, bo za zagotovitev preglednih informacij o obsegu obstoječih sistemov certificiranja vzpostavljeno odložišče za sisteme certificiranja, ki bo gospodarskim subjektom na voljo pri ravnanju s potrebno skrbnostjo v okviru dajanja proizvodov na trg v EU in omogočanja njihove dostopnosti na njem, pristojnim organom pa pri izvajanju ustreznih pregledov.

Pri preučevanju nadaljnjih pomembnih elementov vseh oblik certificiranja in neodvisnega preverjanja je treba upoštevati Komisijino oceno učinka ⁽²¹⁾, smernice EU o najboljših praksah za prostovoljne sisteme certificiranja za kmetijske proizvode in živila ⁽²²⁾ ter ugotovitve v Komisijini študiji o sistemih certificiranja in preverjanja v gozdarskem sektorju in za lesne proizvode ⁽²³⁾.

11. KMETIJSKA RABA

1. Uvod

Člen 3(a) uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, prepoveduje dajanje zadevnih primarnih in drugih zadevnih proizvodov na trg Unije, omogočanje njihove dostopnosti na trgu Unije ali njihov izvoz iz njega, če povzročajo krčenje gozdov. Na podlagi opredelitve v členu 2(13)(a) pojem „ne povzroča krčenja gozdov“ pomeni, da so drugi zadevni proizvodi, ki vsebujejo zadevne primarne proizvode, so bili z njimi krmljeni ali so bili proizvedeni iz njih, proizvedeni na zemljišču, ki ni bilo podvrženo krčenju gozdov po 31. decembru 2020 ⁽²⁴⁾. V skladu s členom 2(3) „krčenje gozdov“ pomeni spreminjanje gozdov v zemljišča za kmetijsko rabo, ne glede na to, ali ga povzroči človek ali ne.

⁽²⁰⁾ Poročilo Evropske komisije: Study on Certification and Verification Schemes in the Forest Sector and for Wood-based Products (Študija o sistemih certificiranja in preverjanja v gozdarskem sektorju in za lesne proizvode), Urad za publikacije EU, 2021.

⁽²¹⁾ Evropska komisija, SWD(2021) 326 final.

⁽²²⁾ UL C 341, 16.12.2010, str. 5.

⁽²³⁾ Poročilo Evropske komisije: Study on Certification and Verification Schemes in the Forest Sector and for Wood-based Products (Študija o sistemih certificiranja in preverjanja v gozdarskem sektorju in za lesne proizvode), Urad za publikacije EU, 2021.

⁽²⁴⁾ Na podlagi drugega elementa opredelitve „ne povzroča krčenja gozdov“ v členu 2(13)(b) drugi zadevni proizvodi, ki vsebujejo les, pridobljen brez krčenja gozdov, ali so bili proizvedeni iz njega, ne spadajo na področje uporabe tega poglavja, ki izrecno obravnava opredelitev kmetijske rabe.

V uvodni izjavi 36 uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, je pojasnjeno, da bi morala Komisija pripraviti smernice, da bi pojasnila tolmačenje opredelitve „kmetijska raba“, zlasti v zvezi s spreminjanjem gozda v zemljišča, ki niso namenjena kmetijski rabi. Te smernice so navedene tudi v uvodni izjavi 31 uredbe o obnovi narave ⁽²⁵⁾.

Glavni cilji tega poglavja so torej naslednji:

- pojasniti opredelitev gozda, meritev tehničnih parametrov, ki se uporabljajo za opredelitev gozda v skladu z uredbo o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, v smislu površine, povprečne višine in zastornosti, zlasti v primerih, ko drevesa mejijo na kmetijske površine ali se prekrivajo s kmetijskimi površinami (oddelek 3);
- pojasniti pomen „kmetijskih površin za praho“ in „kmetijskih nasadov“ iz člena 2(5) uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, zlasti pogoje, pod katerimi kmetijske površine, ki so bile denimo v prahi ali so neobdelane ali se uporabljajo za nekatere drevesnice, ostanejo v kmetijski rabi za namene člena 2 ne glede na značilnosti zemljišča, da se pojasnijo pogoji za spreminjanje gozda v kmetijsko površino (oddelka 3 in 4);
- zagotoviti smernice o okoliščinah, v katerih bi bilo treba šteti, da je določeno območje kljub opaženi pokritosti z drevesi tudi po 31. decembru 2020 (presečni datum iz člena 2(13) uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov) v kmetijski rabi (oddelek 4);
- pojasniti primere, v katerih se območje, ki spada v opredelitev „gozda“, ne bi smelo šteti za spremenjeno za kmetijsko rabo, temveč za druge rabe zemljišč, zlasti:
 - za drugo rabo zemljišč, da se preprečijo, zmanjšajo, ublažijo ali odpravijo škodljive posledice vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst za biotsko raznovrstnost, ali
 - za polnaravne habitate, ki se ekstenzivno upravljajo (npr. z ekološkim pašništvom), kot zahteva načrt za ohranjanje ali obnovo narave, s katerim se izvajajo obveznosti, ki izhajajo iz mednarodnih konvencij o varstvu in obnovi narave ter biotske raznovrstnosti, ali
 - za preprečevanje gozdnih požarov ali za uvajanje energije iz obnovljivih virov (oddelka 2 in 4.a);
- zagotoviti razlago pojma „kmetijska raba“ v skladu z uredbo o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, ob upoštevanju opredelitev iz veljavne zakonodaje EU in pojasnjevalnih opomb, dogovorjenih na mednarodni ravni (oddelki 4, 4.c in 4.d);
- pojasniti kombinirano in sinergijsko rabo območij, pokritih z drevesi, ki spadajo v opredelitve iz uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, kot so kmetijsko-gozdarski, kmetijsko-gozdni, gozdno-pašni in kmetijsko-gozdno-pašni sistemi (oddelek 4.d);
- pojasniti različne vrste rabe zemljišč na istem območju ter uporabo katastrskih kart in zemljiških knjig (oddelek 5).

2. Pojasnitev spreminjanja gozda v zemljišča, ki niso namenjena kmetijski rabi

Zadevna zakonodaja:

Uredba o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov – uvodna izjava 36, člen 2(3), (5), (13) – Opredelitve pojmov, člen 3(a) – Prepoved

„Krčenje gozdov“ v skladu s členom 2(3) uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, pomeni spreminjanje gozdov v zemljišča za kmetijsko rabo in bi ga bilo treba razumeti kot spremembo rabe zemljišča iz gozda, kot je opredeljen v členu 2(4) Uredbe (podrobno obravnavano v oddelku 3), v kmetijsko rabo, kot je opredeljena v členu 2(5) Uredbe (podrobno obravnavano v oddelkih 4, 4.c in 4.d). Pri tem obseg spreminjanja v kmetijsko rabo ni pomemben, je pa zaradi tega spreminjanja primarni proizvod s področja uporabe Uredbe, proizveden na takih zemljiščih, neskladen, če je do krčenja gozdov prišlo po 31. decembru 2020.

Opredelitev območja kot „izkrčenega gozda“ temelji na objektivnem merilu, ali je bil gozd spremenjen za posebno rabo in namen, ki je neodvisen od zakonito registrirane rabe in geografskih meja zemljišča ali od tega, kdo oziroma kaj je vzrok za krčenje gozda.

⁽²⁵⁾ UL L, 2024/1991, 29.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1991/oj>.

Za namene te uredbe spreminjanje gozda v zemljišča za rabo v druge namene, ki ne spadajo v opredelitev pojma „kmetijska raba“, pomeni, da to spreminjanje ne spada v opredelitev pojma „krčenje gozdov“ (glej podrobne informacije o kmetijski rabi v oddelku 4). To vključuje spreminjanje gozdov v območja mestne infrastrukture, kot so električni vodi, ceste, mesta in naselja, neindustrijska industrijska območja ali območja za uvajanje energije iz obnovljivih virov.

Spreminjanje gozdnih zemljišč prav tako ne spada v opredelitev krčenja gozdov v uredbi o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, če primarni namen spreminjanja in poznejše rabe zemljišč ni kmetijska raba, temveč na primer uvajanje energije iz obnovljivih virov, industrijska raba, obnova biotske raznovrstnosti, preprečevanje gozdnih požarov, dobrobit živali v ekstremnih podnebnih razmerah ali obvladovanje invazivnih tujerodnih vrst. Pomožne kmetijske dejavnosti se lahko izvajajo, kadar so nujne za podpiranje glavnega namena spreminjanja zemljišča in njegove rabe po spremembi (glej oddelek 4.a) ali kadar kmetijska dejavnost ne spremeni prevladujoče rabe gozda (glej oddelek 4.b).

Za izvrševanje določb so odgovorne države članice. Države članice bi morale pri uporabi teh smernic za posamezne primere poskrbeti, da se ustrezno upoštevajo posebne okoliščine vsakega primera in tudi zadevne določbe Pogodbe. Če so dejavnosti zanemarljive, bi bilo treba glede na vse zadevne okoliščine spoštovati načelo sorazmernosti.

3. Opredelitev pojma „gozd“

Zadevna zakonodaja:

Uredba o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov – člen 2(4) – Opredelitve pojmov

V skladu s členom 2(4) uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, se območje šteje za „gozd“, če veljajo naslednje značilnosti:

- **zemljišče obsega več kot 0,5 hektara** – to pomeni, da se površina z drevesi, opisana z obsegom zastornosti, razteza na najmanj 0,5 hektara;
- **drevesa, višja od 5 metrov** – to pomeni, da vrh dreves doseže povprečno višino 5 metrov ali več;
- **zastornost, večja od 10 %** – to pomeni, da razmerje med zastornostjo dreves, ki tvorijo drevesni sestoj, in površino, ki jo zaseda drevesni sestoj, presega 10 %;
- **drevesa, ki lahko dosežejo ta pragova in situ** – to pomeni območja z mladimi drevesi, na katerih zastornost 10 % in višina dreves 5 metrov še nista bili doseženi, vendar se pričakuje, da bosta doseženi. To vključuje zlasti območja, ki so začasno nezarasla zaradi poseka na golo v okviru gospodarjenja z gozdovi ali naravnih nesreč in za katera se pričakuje, da se bodo obnovila;
- **brez zemljišč, ki so pretežno v kmetijski ali urbani rabi** – to pomeni, da gozd zaznamujeta prisotnost dreves in odsotnost druge prevladujoče rabe zemljišč (glej spodaj in tudi oddelek 4).

Površina zemljišča, povprečna višina dreves in zastornost so značilnosti, ki morajo biti prisotne, ali pa mora obstajati možnost, da se ti pragovi dosežejo in situ.

V okviru uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, bi bilo treba **urbano rabo** obravnavati kot pretežno denimo v primeru parkov in vrtov na mestnih območjih, ne glede na to, ali izpolnjujejo pragove iz opredelitve gozdov. Za več informacij o pretežno **kmetijski rabi** glej oddelek 4.

Če so značilnosti iz opredelitve izpolnjene, gozdna površina med drugim vključuje:

- območja, ki so obdana z gozdovi ali so z njimi tesno povezana in se uporabljajo za gozdarstvo, kot so gozdne ceste, protipožarne preseke in druge majhne odprte površine, če niso vzpostavljena na lastni nepremičnini,

- zemljišča, ki so na splošno opuščena več kot 10 let, z obnovo dreves, ki izpolnjujejo merilo gozda (glej v zvezi z zemljišči za praho in zemljišči v začasni prahi v oddelku 4);
- mangrove na območjih plimovanja, ne glede na to, ali je to območje opredeljeno kot kopensko območje ali ne;
- drevesnice gozdnih vrst, ki se gojijo na gozdnem območju za zadovoljevanje potreb lastnikov gozdov;
- območja zunaj zakonito določenega gozdnega zemljišča, ki izpolnjujejo merila iz opredelitve gozda.

Opredelitev gozda ne vključuje drevesnih sestojev v sistemih kmetijske proizvodnje. Več informacij je na voljo v oddelkih 4.c in 4.d.

4. Opredelitev pojma „kmetijska raba“ in izjeme

Zadevna zakonodaja:

Uredba o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov – člen 2(5) – Opredelitve pojmov

V skladu s členom 2(5) uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, se šteje, da je površina v kmetijski rabi, če se zemljišče rabi za namene kmetijstva.

a) Pojasnitev kmetijskega namena

V skladu s členom 2(5) raba zemljišča za namene kmetijstva (med drugim) vključuje naslednje primere:

- *kmetijske nasade*, opredeljene v členu 2(6) uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov (za podrobnejše smernice o kmetijskih nasadih glej oddelek 4.c);
- *kmetijske površine za praho* – kmetijske površine za praho je treba obravnavati skupaj z zemljišči v začasni prahi, kot je opisano v nadaljevanju v tem oddelku;
- *živinorejo* – to vključuje območja z začasnimi ali trajnimi pašniki ter kmetijska poslopja za vzrejo in nastanitev živali.

Opozoriti je treba, da kategorije „kmetijski nasadi“, „kmetijska površina za praho“ in „površina za živinorejo“ tvorijo neizčrpen seznam primerov kmetijske rabe.

Za namene te uredbe bi bilo treba zemljišča v kmetijski rabi razumeti kot pojem, ki zajema naslednje kategorije rabe zemljišč:

- zemljišča z začasnimi nasadi, kar pomeni vsa zemljišča, ki se uporabljajo za kmetijske rastline, katerih pridelovalni cikel traja manj kot eno leto, vključno z večletnimi začasnimi nasadi;
- zemljišča z začasnimi travniki in pašniki, kar pomeni zemljišča, na katerih se manj kot pet let zapored gojijo zelene krmne rastline, trava za košnjo ali pašo;
- zemljišča za praho ali zemljišča v začasni prahi, kar pomeni dalj časa neposejana kmetijska zemljišča pred njihovim ponovnim obdelovanjem, pašno rabo ali rabo za druge kmetijske dejavnosti. To je lahko del sistema kolobarjenja kmetijskih gospodarstev ali pa za to obstajajo tehtni razlogi ali izjemne okoliščine, kot so poplavna škoda, pomanjkanje vode, nerazpoložljivost vložkov, vključno z ekonomskimi, socialnimi (bolezen, težave z nasledstvom) ali pravnimi razlogi (pravdni postopek itd.). Opomba: Za zemljišče za praho ali zemljišče v prahi bi se moralo šteti, da ostane v kmetijski rabi na splošno [deset] let. Vendar se lahko šteje, da površina ostane v kmetijski rabi dlje od tega obdobja, če se dokaže, da kmetijskih dejavnosti ni bilo mogoče nadaljevati iz katerega od zgoraj navedenih razlogov. Navedeni razlog mora obstajati celotno obdobje, v katerem je bilo zemljišče za praho ali v začasni prahi. Če se to dokaže, bi bilo treba za zemljišče še naprej šteti, da je v kmetijski rabi, pod pogojem da po nacionalnem pravu ni uradno določeno kot gozd;

- zemljišča s trajnimi nasadi, kar pomeni zemljišča, na katerih se sadijo dolgotrajne kmetijske rastline, ki jih ni treba ponovno zasaditi več let, običajno pet let ali več; zemljišča s trajnimi nasadi vključujejo tudi zemljišča, ki se uporabljajo za gojenje trajnih nasadov pod zaščitno ponjavo, kar je opisano v oddelku 4.b;
- zemljišča s trajnimi travniki in pašniki, kar pomeni zemljišča, ki se najmanj pet let zapored uporabljajo za pašo živali ali gojenje krmnih rastlin, in sicer s pridelavo ali naravno;
- zemljišča s kmetijskimi poslopji in kmečkimi dvorišči, kar pomeni površine, na katerih so kmetijska poslopja (hangarji, hlevi, kleti, silosi), stavbe za živinorejo (hlevi za konje in govedo, ovčje staje, kokošnjaki) in kmečka dvorišča.
- Kadar je mogoče dovolj prepričljivo dokazati, da (i) je bilo zemljišče pred 31. decembrom 2020 v kmetijski rabi, kot je opisano zgoraj, in (ii) kadar se je pridelovalec pred navedenim datumom ali po tem datumu odločil zasaditi panjevec s kratko obhodno ali zemljišče prepustiti začasnemu pogozdovanju, to zemljišče pa ne spada na področje uporabe načrta za gospodarjenje z gozdovi ali zakonodaje, ki zahteva gospodarjenje z gozdovi ali varstvo gozda na tem zemljišču, se šteje, da je to zemljišče ostalo v kmetijski rabi za namene uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, pridelovalec pa lahko na njem nadaljuje kmetijsko dejavnost.
- Zgoraj navedene kategorije kmetijske rabe zemljišč lahko zajemajo tudi površine, na katerih so elementi krajine, ki se spodbujajo zaradi biotske raznovrstnosti ali iz okoljskih razlogov.

Obnova, obvladovanje invazivnih vrst, preprečevanje gozdnih požarov, dobrobit živali, uvajanje energije iz obnovljivih virov

Zemljišča, ki so bila spremenjena za enega ali več primarnih namenov, navedenih v nadaljevanju, se **ne** bi smela razumeti kot spremenjena za kmetijsko rabo, če so razlogi za spreminjanje:

- preprečiti, čim bolj zmanjšati, ublažiti ali odpraviti škodljive posledice vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst za biotsko raznovrstnost, če je omejeno na to, kar je nujno potrebno, in podprto z načrti preprečevanja, načrti upravljanja ali uradnimi pooblastili, ali
- preprečiti ali čim bolj zmanjšati in ublažiti tveganje gozdnih požarov, če je omejeno na to, kar je nujno potrebno, in podprto z načrti za preprečevanje požarov, načrti za gospodarjenje z gozdovi ali uradnimi pooblastili, ali
- zagotoviti skladnost z zakonodajo o dobrobiti živali, kadar je treba za zagotovitev dobrobiti živali postaviti (trajne ali začasne) objekte za njihovo nastanitev in je to omejeno na najmanjšo potrebno površino ter kadar ta dejavnost ne vpliva na kategorizacijo okoliških območij kot gozda, ali
- zagotoviti obnovo in nato upravljanje ohranjanja ekosistemov velikega pomena za biotsko raznovrstnost (kot so na primer nekatere vrste resave, mokrišč ali travnišč), če to zahteva načrt za ohranjanje ali obnovo narave (na primer načrt upravljanja zavarovanega območja ali nacionalni ali regionalni načrt za obnovo narave), s katerim se izvajajo obveznosti, ki izhajajo iz svetovnih večstranskih sporazumov o varstvu in obnovi narave ter biotske raznovrstnosti, kot sta Konvencija o biološki raznovrstnosti in Kunminško-montrealski svetovni okvir za biotsko raznovrstnost, ali
- uvajanje energije iz obnovljivih virov (npr. z vzpostavitvijo vetrnega parka, fotovoltaike),

tudi če se lahko izvajajo pomožne kmetijske dejavnosti, kadar so bistvene za podpiranje glavnega namena spreminjanja zemljišča in rabe zemljišča po spremembi.

b) Pojasnitev pretežne rabe zemljišč

Zemljišče v skladu s členom 2(4) ne spada v opredelitev gozda, če je pretežno v kmetijski rabi.

V okviru uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, bi bilo treba za namene izključitve iz opredelitve gozda v členu 2(4) zemljišča šteti kot pretežno v **kmetijski rabi** med drugim v naslednjih primerih:

- Sezonska (npr. poletna paša) ali začasna gozdna paša na območjih, pokritih z drevesi, ki ne spadajo v kategorijo primarnih gozdov (npr. na polnaravnih pašnikih ali na naravnih pašnikih s spremenljivo pokritostjo z drevesi).

- Če so zaradi podnebnih razmer (npr. začasna snežna odeja) gozdnopašne ali kmetijskogozdne prakse omejene na določeno obdobje leta, se lahko štejejo za pretežno rabo.
- Določitev varovalnih skupin dreves za različne okoljske namene ali namene biotske raznovrstnosti na (npr. pašni) površini v pretežno kmetijski rabi, tudi če površina dosega pragove iz opredelitve gozda.

Ti primeri se razlikujejo od pomožnih kmetijskih dejavnosti v okviru spreminjanja za namene obnove ali obvladovanja invazivnih tujerodnih vrst, ki ne spadajo v kmetijsko rabo (glej zgoraj).

Nasprotno pa se za namene uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, **kmetijska raba ne** bi smela šteti za **pretežno** denimo v primeru pridelave stranskih proizvodov v majhnem obsegu (npr. kave) in občasne ekstenzivne ali občasno manj obsežne paše v gozdovih, če pridelava in z njo povezane dejavnosti ne škodujejo habitatu gozda.

c) *Opredelitev pojma „kmetijski nasad“*

Zadevna zakonodaja:

Uredba o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov – člen 2(6) – Opredelitve pojmov

Opredelitev pojma „kmetijska raba“ iz člena 2(5) uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, vključuje kmetijske nasade.

Opredelitev „kmetijski nasad“ iz člena 2(6) navedene uredbe se v prvi vrsti nanaša na „zemljišče z drevesnimi sestoji v kmetijskih proizvodnih sistemih, kot so nasadi sadnega drevja, nasadi oljnih palm, oljčni nasadi“, torej na obdelovalne površine, ki vključujejo trajne nasade, kot je opisano v oddelku 4.

Ta opredelitev se nanaša tudi na „kmetijsko-gozdarske sisteme, pri katerih se pridelki gojijo pod zastorom dreves“, kar je pojasnjeno v oddelku 4.d, in jo je treba upoštevati skupaj z izjemo, kadar se pretežna raba zemljišč ne spremeni. V členu 2(6) uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, je poleg tega pojasnjeno, da so vsi nasadi zadevnih primarnih proizvodov razen lesa zajeti z izrazom „kmetijski nasad“, zato spadajo v opredelitev pojma „kmetijska raba“.

Kot zadnje je v členu 2(6) zadevne uredbe navedeno, da so kmetijski nasadi izključeni iz opredelitve pojma „gozd“. To pomeni, da površine, ki izpolnjujejo merila za kmetijski nasad, ne spadajo v opredelitev gozda, tudi če vključujejo drevesa, kot sta kavčukovec ali oljna palma.

d) *Pojasnitev pojma „kmetijsko-gozdarski sistem“*

Zadevna zakonodaja:

Uredba o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov – uvodna izjava (37) in člen 2(6) – Opredelitve pojmov

Na podlagi dokumentov FAO ⁽²⁶⁾ je „kmetijsko gozdarstvo“ kolektivno ime za sisteme in tehnologije rabe zemljišč, kjer se lesnate trajnice (drevesa, grmičevje, palme, bambusi itd.) namerno uporabljajo na isti enoti gospodarjenja z zemljišči kot kmetijske rastline in/ali živali, in sicer v določeni obliki prostorske ureditve ali časovnega zaporedja. V kmetijsko-gozdarskih sistemih obstajajo ekološke in gospodarske interakcije med različnimi sestavnimi deli. Obstajata dva osnovna kmetijsko-gozdarska sistema: hkratni in zaporedni. Pri hkratnem sistemu drevesa in kmetijske rastline ali živali rastejo na istem zemljišču, medtem ko pri zaporednih sistemih kmetijske rastline in drevesa izmenično zasedajo večino istega prostora, s čimer manj tekmujejo med seboj.

⁽²⁶⁾ FAO 2003. Večjezični tezaver o zemljiški posesti. Poglavje 7. Zemljišča v kmetijskem, pašniškem in gozdarskem okviru.

Kmetijsko-gozdarski sistemi se lahko nanašajo tudi na posebne gozdarske prakse, ki dopolnjujejo kmetijske dejavnosti, na primer z izboljšanjem rodovitnosti tal, zmanjšanjem erozije tal, izboljšanjem upravljanja porečij ali zagotavljanjem sence in hrane za živino ⁽²⁷⁾.

V uvodni izjavi 37 je navedeno, da se kmetijsko-gozdarski sistemi v skladu z opredelitvami FAO ne štejejo za gozdove, temveč kot namenjeni kmetijski rabi, in da zajemajo različne okoliščine, kot so gojenje pridelkov pod zastorom dreves, ter kmetijsko-gozdne, gozdno-pašne in kmetijsko-gozdno-pašne sisteme.

Ker opredelitev pojma „gozd“ v členu 2(4) uredbe o proizvodih, ki ne povzročajo krčenja gozdov, izključuje zemljišča, ki so pretežno v kmetijski rabi, je mogoče sklepati, da zemljišča, ki se pretežno uporabljajo v okviru kmetijsko-gozdarskih sistemov za namene iz uvodne izjave 37, ni mogoče šteti za gozd. V tem primeru in za namene Uredbe je treba za ta zemljišča šteti, da so v kmetijski rabi. Kar zadeva pomožne kmetijske dejavnosti, vključno s kmetijsko-gozdarskimi dejavnostmi v okviru obnove, glej oddelek 2.

5. **Pojasnitev rabe zemljišč v primeru več vrst rabe zemljišč na istem območju ter uporaba zemljiških knjig in katastrskih kart**

Če zemljišče vsebuje površino, ki spada v opredelitev gozda, in površino, ki je v kmetijski rabi, je treba ti površini obravnavati ločeno. Površina, ki izpolnjuje merila za opredelitev gozda, spada na področje uporabe Uredbe, medtem ko površina, ki izpolnjuje merila za kmetijsko rabo, ne spada na področje uporabe Uredbe v smislu spreminjanja.

Ni pomembno, ali je del zemljišča, ki se uporablja za kmetijstvo, večji od dela zemljišča, ki se v skladu z opredelitvijo šteje za gozd. To v primeru posesti s površino 10 hektarov, katerih dva hektara je mogoče po objektivnih merilih šteti za gozdno površino, osem hektarov pa se obdeluje v okviru kmetijske rabe, denimo pomeni, da se dva hektara gozda opredelita kot gozd, čeprav gre za le 20 % celotne posesti.

Pri ocenjevanju, ali je določeno zemljišče gozd, bi morale dejanske lastnosti gozda prevladati nad oznakami v zemljiških knjigah in katastrskih kartah. Za dokazovanje kmetijske rabe v preteklosti so lahko zemljiške knjige in katastrske karte dodatni elementi za dopolnjevanje satelitskih podatkov. Poleg tega so lahko načrti za gospodarjenje z gozdovi in registri določenih gozdnih območij uporabni pri ugotavljanju, ali je območje, ki trenutno ni pokrito z drevesi, gozd, zlasti če je območje začasno nezaraslo z drevesi zaradi prakse gospodarjenja z gozdovi, naravne nesreče ali prvih let pogozdovanja. Opazovalnica EU ⁽²⁸⁾, ki jo je ustanovila Komisija, je orodje, ki ga lahko vsi deležniki prosto uporabljajo za določitev svetovne pokritosti z gozdom za leto 2020. Vendar je ta opazovalnica neizključna, neobvezna in brez pravne veljave. Javni in zasebni deležniki lahko uporabijo vse karte ali druge podatke, za katere menijo, da so ustrezne za ravnanje s potrebno skrbnostjo ali preverjanje v okviru potrebne skrbnosti.

⁽²⁷⁾ FAO World Programme For The Census Of Agriculture 2020 (Svetovni program FAO za popis kmetijstva 2020), zvezek 1, str.120, točki 8.12.12 in 8.12.13.

⁽²⁸⁾ Evropska opazovalnica krčenja in degradacije gozdov: <https://forest-observatory.ec.europa.eu/forest/gfc2020>.